

danske 10/20 bio nalytikere

”Vi skal jo klare det.”

På KMA i Aarhus er det svært at vænne sig til en virkelighed, ingen så komme

// side 08

TEMA
OM FRAFALD

Hvordan holder man hånden under studerende, der mister modet?

Stort tema om frafaldet på bioanalytikeruddannelsen

// side 18

julekonkurrence // side 32

PANTHER SCALABLE SOLUTIONS

Consolidate your molecular testing today on a platform that offers scalability and growth for tomorrow.

Customised solutions: what you need, when you need it. It all begins with the Panther[®] system, the foundation of Panther[®] Scalable Solutions. With that foundation in place, you are able to customise your molecular diagnostic testing by choosing from a broad menu of assays and instrument add-ons.

ASSAY MENU

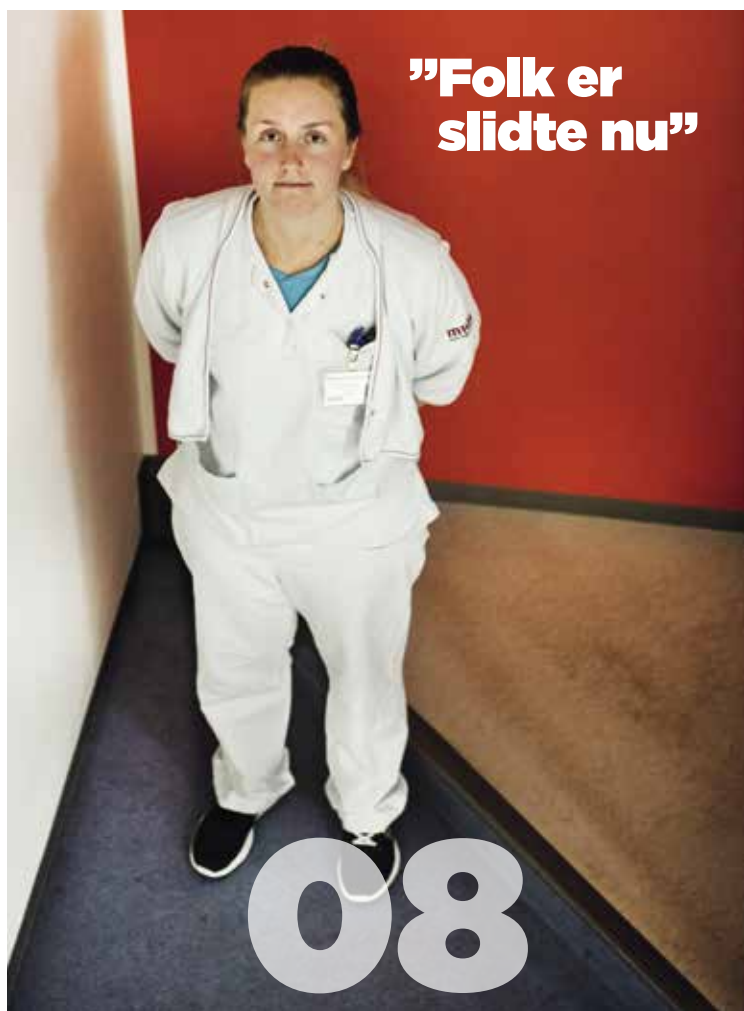
HIV-1 Quant Assay	CT	Flu A/B/RSV
HCV Quant Dx Assay	NG	AdV/hMPV/RV
HBV Quant Assay	Combo 2 Assay for CT/NG	Paraflu
CMV* Assay	Trichomonas vaginalis Assay	Bordetella
HPV Assay	Mycoplasma genitalium Assay	MRSA
HPV 16 18/45 Genotype Assay	HSV 1 & 2 Assay	GBS
Zika Virus Assay	BV	Gastro Panel (4)*
	CV/TV	Open Access

GROW ON
PANTHER[®]

*In development

november 2020

08 Virkeligheden som ingen ventede

"Folk er slidte nu", fortæller en bioanalytiker, hvis arbejdsliv Covid-19 har ændret dramatisk

15 Ny antigentest for Covid-19

På Sygehus Lillebælt validerer man i øjeblikket en helt ny metode til at teste for Covid-19

18-26 TEMA: Frafald på bioanalytikeruddannelsen

18 Kan de ikke bare lade være med at falde fra?

19 Frafaldet statistisk set

20 Jeg stoppede. Jeg holder ved. Jeg kæmper. Tre studerende fortæller, og studielederne svarer

23 Studieleder: "Vi gør rigtig meget for at nedbringe frafaldet"

24 Gode råd til at mindske frafald

25 En mentor giver tryghed

26 "Mentor har hjulpet mig til at finde balancen"

27 IFBLS 2021

28 Petriskålen

Mødet i hovedbestyrelsen 29. og 30. september

30 Få anmelder corona-smitte ved behandling på sygehus

31 Underviser søges til TR-uddannelsen

32 Julekonkurrence

34 Uddelinger fra dbio's fond

34 Ingen ansøgere til puljer til TR og AMiR

34 Navne

35 Spørg dbio

dbio nr. 10

20. november 2020
udgiver
Danske Bioanalytikere,
Peter Bangs Vej 7A, 3,
2000 Frederiksberg
Tlf.: 4422 3246
e-mail: bladet@dbio.dk

dbio.dk

REDAKTION

Jytte Kristensen,
ansvarshavende redaktør
tlf. 4422 3242

STILLINGSANNONCER

Pia Vinther Christensen,
annoncer@dbio.dk
tlf. 4422 3257

FORSIDE Helle Arensbak

TEKSTSIDEANNONCER

Dansk Mediaforsyning
tlf. 70 22 40 88
dbiotekst@dmfnet.dk

DESIGN, PRODUKTION OG TRYK

OTW A/S
Trykt på Miljøpapir

OPLAG 6.800

Udkommer 10 gange årligt

Tilsluttet Dansk Fagpresse
forening og Fagpressens
Medie Kontrol.

Artikler i "danske bioana-
lytikere" dækker ikke
nødvendigvis redaktionens/
Danske Bioanalytikerens syns-
punkter. Eftertryk kun tilladt
med kildeangivelse, dog ikke i
erhvervsmæssig sammenhæng.

AFLEVERINGSFRISTER

Sidste frist for aflevering
af redaktionelt stof og
annoncer er klokken
12.00 på dagen for
deadline. Denne frist
kan ikke overskrides.

Nr. 1 udkommer

8. januar 2021
frist 8. december 2020

Nr. 2 udkommer

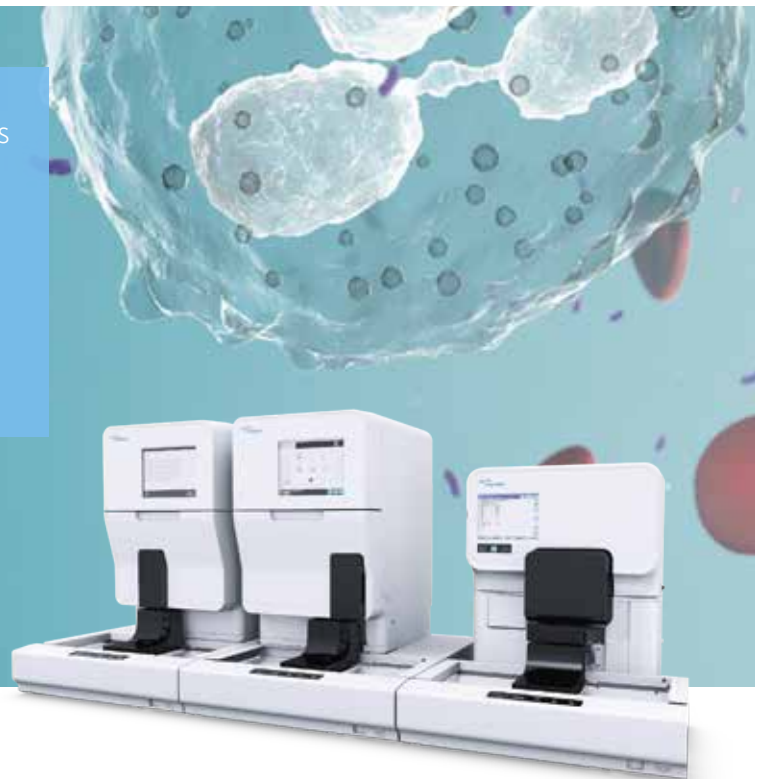
19. februar 2021
frist 26. januar 2021

Nr. 3 udkommer

26. marts 2021
frist 2. marts 2021

Supporting fast treatment decisions

Discover our
modular urinalysis
solution

www.sysmex-nordic.com

**Bioanalytikere
kan selv** få brug
for at få **analyseret
karrieren**

Din Sundhedsfaglige A-kasse
er **Danmarks billigste a-kasse.**
Vi giver dig tryghed og overskud
til at **følge dine drømme.**

Mød os på dsa.dk

Der skal holdes en hånd under modløse studerende. For deres skyld. Og for fagets fremtid.

”Kan de ikke bare lade være med at falde fra?” Sådan lyder den bevidst provokerende overskrift på et tema i dette nummer af fagbladet; om det bekymrende frafald på de fem bioanalytikeruddannelser i en tid, hvor der er stor efterspørgsel på faggruppens ekspertise i et corona-plaget sundhedsvæsen. Hvor stor en efterspørgsel kan I fx læse om i reportagen fra Klinisk Mikrobiologisk Afdeling på Aarhus Universitetshospital i Skejby. Det er stærke sager!

Nej, det dur desværre ikke bare at bede de studerende om at tage sig sammen og gennemføre en uddannelse, de ikke selv føler at kunne magte. Eller som af den ene eller anden grund ikke lever op til deres forventninger. Sådan fungerer verden ikke. Og problemstillingen er da heller ikke unik for vores fag; rigtigt mange uddannelser kæmper med endnu højere frafaldsprocenter. Og for nogle var studiet måske bare en fejltagelse fra begyndelsen.

Som temaet afdækker, er der en bred vifte af årsager til, at et ungt menneske vælger at gå en anden uddannelsesvej end den, hun eller han egentlig troede var den helt rigtige. På uddannelserne forsøger man da også med forskellige fornuftige og kreative initiativer at afværge, at de studerende taber modet og motivationen. Lykkes det bare i fx fem procent af tilfældene, betyder det med de nuværende optagelsestal, at der færdiguddannes lige over tyve flere nye kolleger hvert år. Det er virkelig værd at tage med! Ikke mindst taget i betragtning af, at Danske Bioanalytikere generelt arbejder på at få oprettet flere uddannelsespladser, og det giver jo kun det optimale udbytte, hvis vi også får bedre styr på frafaldet.

Og vi skal være flere, hvis bioanalytikere skal blive ved med at være en relevant faggruppe, der også har sin berettigelse i fremtidens sundhedsvæsen. Bider manglen sig for alvor fast, vil arbejdsgiverne i højere grad dele laboratoriearbejdet op i henholdsvis praktiske funktioner på den ene side og udviklings- og forskningsrelaterede opgaver på den anden og lade dem overtage af andre faggrupper. I dbio er vi naturligt nok af den overbevisning, at styrken ved vores fascinerende fag netop er, at de to sfærer beriger og befrugter hinanden.

For den enkelte studerende, der lige nu har ramt muren og måske føler sig som én gigantisk fiasko, er der næppe den slags fagpolitiske betragtninger, der tæller. Men hun eller han fortjener at blive set og få endnu en chance for at genfinde meningen med deres uddannelsesforløb. Så lad os heppe på de engagerede kræfter ude på professionshøjskolerne, der er med til at holde hånden under modløse studerende. For deres skyld. For vores skyld. For fagets fremtid. ▣

”

Lad os heppe på de engagerede kræfter ude på professionshøjskolerne, der er med til at holde hånden under modløse studerende.

Af Martina Jürs, formand
i Danske Bioanalytikere

FOTO: RITZAU SCANPIX

EN HUND EFTER Covid-19

Som vi tidligere har beskrevet her i fagbladet, anvendes trænedede hunde i visse eksperimentelle sammenhænge til at diagnosticere sygdom. Alle sygdomme har angiveligt hver sin distinkte duft, som hunde kan opsnappe – også inden der er symptomer – og der er over de seneste år præsenteret overbevisende resultater med hensyn til tidlig diagnostik af fx kræft, diabetes, Parkinsons og malaria. I foråret bragte det britiske stats-tv, BBC, historien om, hvordan en velgørende organisation, der træner hunde til diagnostiske formål, sammen med bl.a. Durham Universitet vil sætte et forsøg op, hvor sporhunde skal screene for Covid-19 blot ved at snuse til personer eller en serviet, de har nyst ned i.

Mundbind for mange, mange, mange penge

I løbet af årets første seks måneder blev der importeret engangsmundbind for ikke mindre end svimlende 104 mia. kr. inden for EU. Det er Berlingske, der via EU's statistiske kontor, Eurostat, har fremskaffet tallet til en artikel, hvor der også sættes fokus på den betragtelige miljøudfordring, som det ny corona-accessories også udgør.

Avisen foretager et regnestykke med udgangspunkt i, at en maske i gennemsnit koster ca. 5 kr., og anslår, at der i så fald har været tale om et forbrug på 20 mia. stk.

Ifølge Eurostat kom næsten hele importen i første halvdel af 2020 fra Kina, nemlig 92,3 procent.

FOTO: RITZAU SCANPIX

GRÆNSE FOR NEDFRYSNING AF ÆG OPHÆVES

Regeringen og Folketingets partier har besluttet at ophæve den grænse på fem år, der hidtil været gældende for nedfrysning af såvel ubefrugtede som befrugtede æg i forbindelse med fertilitetsbehandlinger. Fremover kan en kvindes æg opbevares på frys, indtil hun er 46 år, den alder, som er deadline for at kunne modtage såkaldt assisteret reproduktion i Danmark.

Det skriver Sundheds- og Ældreministeriet i en pressemeddelelse. Det var et borgerforslag, som i september rejste debatten, og som med 50.000 underskrifter pålagde Folketinget at forholde sig til en ophævelse af tidsbegrænsningen. Etisk Råd har givet sin opbakning til lovændringen.

Den gældende lov har betydet, at ellers sunde æg er blevet destrueret på grund af den juridiske udløbsdato, også selvom kvinden eller parret eventuelt ønskede flere børn. Det har derfor været nødvendigt for dem at gennemgå endnu en procedure med hormonstimulation og udtagning af æg.

Ministeriet vurderer, at det vil koste 2,6 mio. kr. at ophæve femårsgrænsen.

HIT MED KLUDENE - ELLERS ...

På Odense Universitetshospital, OUH, truede logistikafdelingen i oktober med at skride til ransagelse af personalets gardero-
beskabe, hvis de ansatte ikke inden 1. november havde indleve-
ret de jakker, bluser og bukser, der måtte forputte sig rundt-
kring. Ca. 8.000 stykker tøj mangler ifølge ledelsen, og der mel-
des om situationer, hvor kirurger har måttet operere i en-
gangskitler eller graviditetstøj. De ansatte må hver især disponere
over tre sæt arbejdstøj, som de løbende sender til vask. Men der
er en del mere tekstil i omløb, lyder det fra ledelsen, der har sat
en indsamlingskampagne i gang med plakater med indtrængende
opfordringer om at aflevere "hengemte" uniformer. Og ad-
varsler om, at man ellers vil "sætte gang i en systemiseret
skabsåbningstur og søgen andre steder."

Den kontante fremfærd har mødt modstand hos nogle ansat-
te, der mener, at ordvalget er udtryk for mistillid, og at ransagel-
sen muligvis er ulovlig. Fællestillidsrepræsentanten for Yngre Læ-
ger på OUH har sat en jurist på sagen, mens ledelsen på sygehu-
set påpeger, at garderobeskabene er sygehusets ejendom, som
stilles til rådighed for personalet.

Forsøg med minihjerner skal målrette medicin- afprøvning ved psykisk sygdom

Et forskerteam fra Psykiatrien i Re-
gion Syddanmark arbejder i øjeblikket
med en ny metode, som forhåbentlig
vil gøre det lettere at finde årsager til
og behandle psykisk sygdom ved
hjælp af minihjerner fra en stamcelle-
linje. Teknologien forventes at kunne
mindske den forsøgsperiode med me-
dicin, som patienter med psykiske
sygdomme ofte må gennemgå, inden
deres behandling bliver optimal.

Minihjernerne dyrkes ved at tage
hudceller fra patienter med psykiske
sygdomme og programmere dem til
at omdanne sig til stamceller. Cellerne
klynger sig sammen, og forskerne
producerer på den måde såkaldte
hjerneorganioder.

Organioder er små cellestrukturer,
som ligner hjerner i deres struktur,
men er lidt mindre end en ært. Da
minihjernerne er dyrket fra en stam-
cellelinje fra den enkelte patient, kan
forskere skrue tiden tilbage og på
den måde følge udviklingen af pa-
tientens hjerner – også før, vedkom-
mende blev syg.

FOTO: RITZAU SCANPIX

TO KVINDER FÅR NOBELPRISEN I KEMI FOR CRISPR

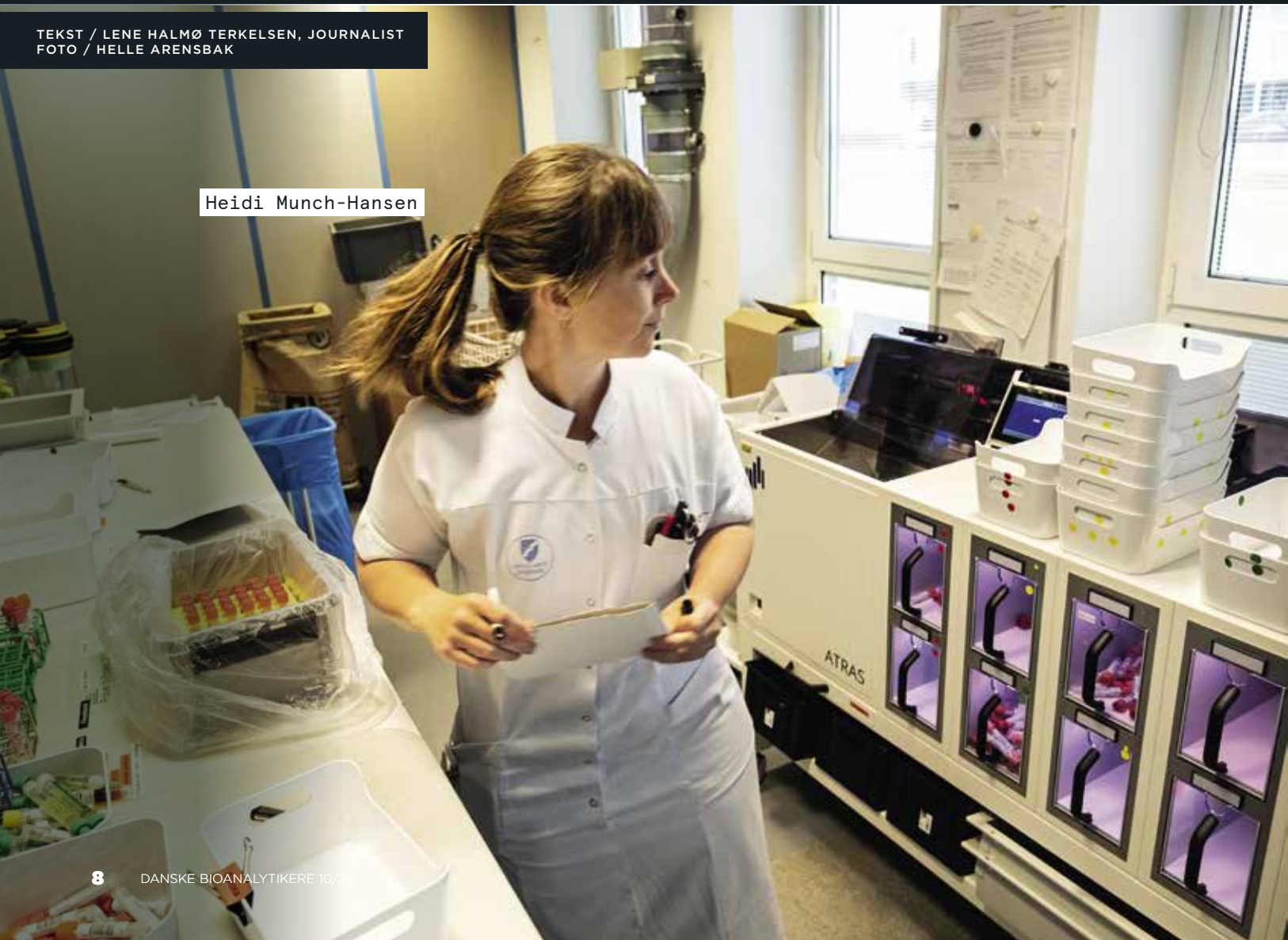
Franske Emmanuelle Charpentier og amerikanske Jennifer A. Doudna fik 7. oktober tildelt Nobelprisen i kemi for deres bidrag til den metode til genetisk modificering, der er kendt som CRISPR-teknologi. Helt konkret har de stået i spidsen for udvikling af gensaksen CRISPR-Cas9 og havde deres største gennembrud i 2012. Det har derfor i flere år været forventet, at de på et tidspunkt ville få den prestigøse pris.

Virkeligheden, som ingen ventede

TEKST / LENE HALMØ TERKELSEN, JOURNALIST
FOTO / HELLE ARENSBAK

Heidi Munch-Hansen

De ansætter, bygger til og kører mange, mange flere prøver end tidligere. På Klinisk Mikrobiologi på Aarhus Universitetshospital går det stærkt som følge af COVID-situationen, og for nogle medarbejdere er tempoet da også alt for højt. "Folk er slidte nu," fortæller en af de bioanalytikere, hvis arbejdsliv har ændret sig dramatisk det seneste halve år.

I prøvemodtagelsen er der byggerod med gipsplader med friskborede skruehuller og malertape på gulvet. Her skal nemlig også udvides. Rørsystemet er for trangt til at modtage de mange prøver, og samtidig sende retur.

Virkeligheden, som ingen ventede

”Vi er kommet ud i nogle situationer, som vi ikke i vores fjerneste fantasi havde forestillet os.”

Ledende bioanalytiker på Klinisk Mikrobiologi på Aarhus Universitetshospital, Birgitte Tønning, er lige landet i stolen på sit kontor, da hun gør status over tiden, der er gået siden det forår, som de færreste kunne forberede sig på.

”Hvis du havde sagt til mig for trekvart år siden, at vi på et dansk laboratorium ville komme til at opleve, at vi stort set ikke kan købe en eneste pipettespids i hele verden, så ville jeg ikke have troet på det,” siger hun og fortæller, at man heller aldrig havde drømt om, at de på afdelingen ville komme til at lave forsøg med at vaske engangsplastikbakker for at genbruge dem.

”Vi kom heldigvis aldrig i gang med at bruge det, men der var så meget, vi ikke kunne forestille os dengang,” siger Birgitte Tønning.

At afdelingen i dette efterår ville køre 25.000 Covid-19-prøver hver uge, var heller ikke ventet, men nu er det et faktum. I hvert fald indtil tallet (måske) igen stiger.

Rundt om Birgitte Tønning hober papkasserne sig op, og rummet ligner mest af alt en blanding af kontor og lager. Kasserne rummer bl.a. vareprøver på prøvetagningssæt.

”Vi kan ikke få fra den leverandør, vi plejer, så

derfor tester vi hele tiden alternativer for at se, om det kan passe til vores udstyr,” forklarer Birgitte Tønning, der understreger, at hun er overrasket, men på ingen måde opgivende i forhold til opgaven med de mange flere prøver.

”Vi skal jo klare det,” fastslår hun.

Nye arbejdstider

Chefkontoret er forandret. Ligesom alt andet i molekylærbiologisk/serologisk afsnit, der normalt er arbejdsplads for 21 bioanalytikere. Siden juni er det strømmet til med nye medarbejdere. 25 nye ansigter er blevet ansat til udelukkende at køre Covid-19-prøver. Mange af dem er nyuddannede, og flere har en anden uddannelsesmæssig baggrund end bioanalytiker.

”Det har da givet en frustration blandt medarbejderne med alle de nye mennesker, der kommer ind og skal læres op,” fortæller afdelingsbioanalytiker Anne Mette Sowinski, der sidder med på det tætpakkede kontor.

Corona fylder. I medarbejdernes bevidsthed, i arbejdsplaner og bogstaveligt talt. På gangene står store kasser med kits og plastikaffald, og medarbejderne kanter sig fra rum til rum forbi palleøftere og papkasser. I rummet med pladeoprens myldrer det med nye, unge ansigter, der har travlt med at klargøre Covid-19-prøver. Med

”Der er kørt mere end 450.000 COVID-prøver på KMA. Jeg er overrasket, men ikke opgivende i forhold til den store opgave. Vi skal jo klare det,”

Birgitte Tønning,
ledende bioanalytiker

”Private firmaer står i kø for at løse den her opgave, men vi synes, at det er vores opgave som bioanalytikere at løse den, og jeg føler også, at vi har en anden kapacitet og robusthed i forhold til forandringer nu end i foråret,”

Anne Mette Sowinski,
afdelingsbioanalytiker

“Kina-linjen” kalder medarbejderne det nye sponsorerede apparatur fra Kina, som ingen på afdelingen kendte til i forvejen. Introduktionen bestod af videoer med to kinesere, der på engelsk fortalte om, hvordan maskinerne samles og betjenes. Her er Samuel Elikovic og Trine Gøsbj Jensen på arbejde.

de mange nye medarbejdere er man også blevet voldsomt presset på pladsen. Regionen har bevilget en udvidelse af de fysiske rammer, så der kan bygges en midlertidig pavillon på 250 kvadratmeter på græsplænen udenfor, og senere skal der bygges til i mursten i tre etager.

“Vi har ikke været gearet til den her situation – hverken fysisk eller psykisk,” siger Birgitte Tønning med henvisning til, at afdelingens “gamle” medarbejdere ikke blot har skullet vænne sig til at lære flere op, men også til en pludselig ændring af vagtskemaer. I foråret gik man fra at have arbejdstid mellem kl. 7.30 og 18.00 og altid fri om søndagen til at arbejde aften, nat og week-end.

“Det er en stor omvæltning i folks liv – også fordi vi nok alle sammen har tænkt, at det her går hurtigt over. De nyansatte er gået ind i det med åbne øjne, men det er lidt sværere med dem, der har været her længere tid,” siger Birgitte Tønning, som mener, at de mange prøver af og til også frustrerer medarbejderne, fordi de ikke altid har en sundhedsfaglig årsag.

“Som bioanalytikere er vi jo drevet af at hjælpe syge mennesker, og der er mange af dem, som er blevet podet, der ikke er syge. I de her uger, hvor TestCenter Danmark har omfordelt deres kapacitet, har vi fx fået mange fra samfundssporet over

i sundhedssporet, og det er dybt demotiverende at læse som indikation fra lægen, at borgeren skal på krydstogt eller en tur til Madeira, hvis man føler, at man er ved at brække halsen på grund af arbejdsmængden.”

For højt tempo

Sanne Christensen har været ansat på afdelingen i mere end fem år, og hun er en af de bioanalytikere, der har været med til at køre COVID-prøver fra starten. Hun trækker væk fra mylderet af kolleger i laboratoriet og finder et stille sted ved et bord for enden ad gangen. Smilet er til at starte med stærkt, da hun kort og nøgternt indleder med at ridse sin personlige historie op: Mandag den 16. marts fik medarbejderne på afdelingen at vide, at de skulle have nattevagter ved rådighed/tilkald. Samtidig fik de besked om, at det blev vurderet, at afdelingerne ville løbe tør for værne-midler inden for cirka 14 dage, så derfor var hurtige svar afgørende. Prøveantallet steg hen over foråret. Da afdelingen dækker hele regionen, kommer prøverne oftest først efter frokost på grund af lang transporttid, hvilket gav travlhed. For at hjælpe vagten blev Sanne i starten flere timer længere. Antallet af prøver steg yderligere. Presset voksede. Hun fik svært ved at sove, og til sidst tænkte hun kun på arbejde.

"Vi har kørt i alt for højt tempo i syv måneder, og vi kan ikke fortsætte. Folk er slidte nu. Både psykisk, men også fysisk i skuldre og nakke. Man er helt smadret, når man kommer hjem efter en arbejdsuge."

Bioanalytiker Sanne Christensen har været med til at køre COVID-prøver fra foråret, og for hende kom arbejdet til at fylde for meget. Hun har i dag valgt at gå ned i tid og kun arbejde tre dage om ugen.

"Mit liv var arbejde, spise og gå i seng. Der var ikke overskud til at lave noget andet, og jeg var ved at falde i søvn, når jeg satte mig i bussen. Til sidst satte jeg mig bare ned og græd over, hvor træt jeg var," fortæller Sanne Christensen.

Efter Kristi himmelfartsferien blev Sanne sygemeldt på baggrund af en opfordring fra en psykolog.

Ni uger senere gik hun på sommerferie, og først i september startede hun igen med at arbejde. Denne gang på selvvalgt nedsat tid for også at kunne have tid til sin hobby.

"Jeg arbejder tre dage om ugen, og det er det, der holder mig i live. Vi har kørt i alt for højt tempo i syv måneder, og vi kan ikke fortsætte. Folk er slidte nu. Både psykisk, men også fysisk i skuldre og nakke. Man er helt smadret, når man kommer hjem efter en arbejdsuge, og jeg har ikke engang børn, jeg skal hjem til," siger Sanne Christensen.

Varmen stiger op i kinderne, og øjnene bliver blanke, da hun fortæller. Om kollegerne med børn, der ikke kan få det til at hænge sammen. Om travlhed, så man må smide papemballagen i hjørnet og knokle videre, om helt at stoppe med at spørge efter en fridag, fordi det i pressede vagtskemaer virker umuligt, og om pipettespidsen, der er utætte, fordi det kun er muligt at skaffe kopivarer. ➤

TILLIDSREPRÆSENTANTEN:

Det er svært at blive ved med at knibe ballerne sammen

"Medarbejderne har været i alarmberedskab i over et halvt år, hvor de har skullet vænne sig til nye vagttyper og masser af daglige forandringer," fortæller Johanne Højlund Hedegaard, der er tillidsrepræsentant på Klinisk Mikrobiologi.

"I starten kunne udfordringer med leverancer af reagenser og plastikvarer og nye retningslinjer fra myndighederne ændre på, hvordan man skulle gribe dagens coronaprøver an. Både i forhold til analyseudstyr og prioritering af prøver. Det krævede stor omstillingsparathed af bioanalytikere fra dag til dag. Det er blevet bedre," siger hun.

Tillidsrepræsentanten har fået flere henvendelser fra medarbejdere, der føler sig pressede. Nogle har svært ved at sove eller er mentalt på arbejde hele tiden, og andre er på vippen til en sygemelding. Johanne Højlund Hedegaard mener, at endnu flere end dem, der henvender sig til hende, er påvirket.

"Mange har simpelthen ikke tid til at mærke efter,

hvor skidt de har det. De har nok at gøre med at holde sammen på sig selv," siger hun og peger på, at den langstrakte situation tærer på medarbejderne.

"Man kan godt klemme ballerne sammen i en kortere periode, men det er svært, når man ikke ved, hvor lang tid det skal vare. Mange har svært ved at få arbejds- og privatliv til at hænge sammen, og de føler et enormt pres for at skulle levere mere og mere.

Ens frihed er blevet mere dyrebar. Det er svært at blive ved med at have overskud til at tage ekstra vagter og overarbejde," siger Johanne Højlund Hedegaard, der oplever, at hensynet til kolleger fylder meget, men overskuddet er mindre nu.

"Det her er virkelig et afsnit, hvor man har hjulpet hinanden. Medarbejderne har gjort et stort arbejde for at dække ind for hinanden og tage godt imod de folk, der kom, men det kan være svært at blive ved med at løfte i flok i sådan en situation, som vi har nu," siger Johanne Højlund Hedegaard.

Der er ansat 15 nye bioanalytikere, mens resten af de nyansatte er laboranter, molekylærmedicinere og molekylærbiologer. Her er det laborant Anne Bech Andersen (t.h.) og molekylærmediciner Josephine Gladov (t.v), der er i fuld gang med de mange prøver.

Tusindvis af propper skrues hver dag af på Covid-19-prøver på Klinisk Mikrobiologi på Aarhus Universitetshospital. Her er bioanalytiker Pia Florin Ros-sing, der blev ansat 1. juni og dermed er blandt en de første af de mange nye medarbejdere, der er startet på afdelingen til at køre Covid-19-prøver. Foreløbigt er de nyansatte medarbejdere ansat på kontrakt til 30/9 2021.

"Medarbejderne har været i alarmeredskab i over et halvt år, hvor de har skullet vænne sig til nye vagttyper og masser af daglige forandringer,"

Johanne Højlund
Hedegaard,
tillidsrepræsentant

➤ "Det slider også på den faglige stolthed," siger Sanne Christensen, der mener, at det nuværende antal på 25.000 ugentlige Covid-19-prøver oven i afdelingens øvrige opgaver er alt for mange.

"På en dårlig måde er vi blevet vant til, at vores arbejdstempo konstant ligger for højt. Samtidig er der hele tiden kommet ændringer og nye kolleger, som vi må forholde os til," siger Sanne Christensen, der ligesom sine kolleger gerne vil tage godt imod de nye, men har "svært ved at overskue det mentalt," som hun udtrykker det.

"Lige nu har jeg rigeligt at gøre med at lære ét nyt navn om dagen."

Fra energi til frustration

For 27-årige Kia Høi Kaiser Ravn Egeriis, der har sat sig ved bordet sammen med Sanne, gik tingene heller ikke som ventet. Hun var nyuddannet, da hun den 2. juni blev ansat på afdelingen til bl.a. at køre Covid-19-prøver.

"Det var mit drømmejob. Jeg har været her i praktik og kendte afdelingen, så jeg glædede mig virkelig til at starte. Jeg havde en kampgejst og tænkte 'nu skal jeg være med i det her corona-ræs,' men jeg kunne da godt se på de andre medarbejders ansigtsudtryk, at de var helt grå," siger Kia, som startede en tirsdag og fik sin første vagt lørdagen efter.

"Jeg følte ikke rigtigt, at jeg var ordentligt op-

"Jeg havde en kampgejst og tænkte: Nu skal jeg være med i det her coronaræs, men jeg kunne da godt se på de andre medarbejderes ansigtsudtryk, at de var helt grå,"

27-årige Kia Høi Kaiser Ravn Egeriis er nyuddannet bioanalytiker og blev ansat på afdelingen i juni i det, hun betegner som "sit drømmejob". Kia oplevede efter kort tid presset på egen krop, da antallet af prøver og vagter voksede voldsomt efter sommerferien.

lært til min første lørdagsvagt, men det gjorde mig ingenting, da jeg stadig havde energi og overskud på det tidspunkt," fortæller Kia, der oplevede, at antallet af prøver "steg vanvittigt" efter sommerferien.

"Vi oplevede pludselig, at vi ikke længere kunne nå alle prøver, der kom ind på afdelingen," fortæller Kia.

Det øgede pres medførte, at ledelsen måtte finde en måde at få analyseret flere prøver pr. døgn, og der blev meldt ud, at man havde en testkapacitet på 2.500 prøver pr. dag. Med det antal oplevede Kia, at man kunne nå i bund med prøverne og samtidig besvare rettidigt.

"Det er en rar fornemmelse at gå hjem efter en dag og vide, at kvaliteten af ens arbejde er i orden, og at man ikke efterlader for mange uløste ting til en aftenvagt, som i forvejen er presset på tid," siger hun.

Men efter ferien kom der 4.000-5.000 prøver ind. Et helt uoverskueligt antal, oplevede Kia.

Hun følte, at hun med det øgede antal prøver stadig skulle nå at svare prøverne ud rettidigt, og at hun også skulle nå alle de prøver, der var i kø.

"Der sidder jo en person bag ved hver enkelt prøve. En person, der måske får aflyst sin operation, fordi et prøvesvar er forsinket. Så en dag, da jeg kom på arbejde, og antallet af prøver igen var opjusteret, satte jeg mig ned og tudede, for hvordan skulle vi nu kunne nå det?" fortæller Kia.

Ud over det øgede antal prøver fik man også problemer med kontaminering på nogle af pladerne.

"Det er til stor frustration i en aftenvagt, hvor man endelig tror, man kan færdiggøre alting. Og så er der 110 prøver, der skal findes og køres om,

og som yderligere bliver forsinket, samtidig med de andre prøver i køen, som man ikke har nået rettidigt. Det er hårdt," siger Kia, der understreger, at det stadig er hendes drømmejob, og at der kommer en dag, hvor corona ikke fylder så meget.

Flere personalemøder

Kia Høi Kaiser Ravn Egeriis fremhæver, at ledelsen og personalet gør alt, hvad de kan, og at der "længere oppe i systemet" er behov for at lave et loft over antallet af prøver. Det er ikke nok blot at ansætte flere. Der mangler også utensilier og reagenser til analyserne.

"Der er nødt til at være en grænse for, hvor mange prøver vi skal lave, så vi kan bunde og ikke drukner i det. Lige nu er det sådan, at jo flere der bliver podet, jo flere vagter får vi," siger Kia Høi Kaiser Ravn Egeriis.

Sanne Christensen ser mod hende og siger:

"Det er da sørgeligt, hvis vi brænder nyuddannede af, lige efter de er kommet i gang. Man skal jo gerne kunne holde 40 år mere."

For Anne Mette Sowinski gælder det om at "tale opgaven det rigtige sted hen", som hun siger.

"Man skal ikke gøre det større, end det er, og i stedet for at sige "pyh, hvor har vi mange test, det er træls," skal vi sige "det er da fedt, at vi kan køre så mange," siger Anne Mette Sowinski og fortæller, at der er indført to ugentlige møder, hvor personalet bl.a. kan dele viden og få luftet eventuel frustration.

"Og vi ved da godt, at medarbejderne gerne vil have, at det går over, og at alt kunne blive ligesom i gamle dage, men det kan vi jo ikke sige til dem, at det gør," fortsætter hun.

Mere udvikling på vej

Der er flere nyansættelser på vej, lover ledelsen. Snart begynder man at bygge, og inden jul skulle den nye pavillon stå klar. Alle sejl er sat til, for at prøveantallet kan stige.

"Jeg synes, det er fedt, at vi virkelig kan gøre en forskel. Der står jo private firmaer i kø, som godt vil løse den her opgave, men vi synes, at det er vores opgave som bioanalytikere at løse den, og jeg føler også, at vi har en anden kapacitet og robusthed i forhold til forandringer nu end i foråret," siger Anne Mette Sowinski.

Birgitte Tønning supplerer:

"Jeg vil også gerne tale vores faglige stolthed op. Det kan vi nogle gange glemme, når vi skal fortælle, hvor meget pres der er på, og hvor hårdt det er," siger hun.

Begge er klar over, at flere medarbejdere og lere kvadratmeter ikke er nok til at løse alle udfordringer.

"Der ligger også en stor udviklingsopgave foran os," understreger Birgitte Tønning. ▣

"Siden journalistens besøg er prøvetallet på afdelingen faldet til det halve, oplyser Birgitte Tønning".

Ny antigenest for Covid-19 mangler positive prøver til validering

TEKST / GORM PALMGREN, CELLEBIOLOG OG VIDENSKABSJOURNALIST
ARKIVFOTO / RITZAU SCANPIX

Bioanalytikerne er pressede i arbejdet med at udføre op mod 50.000 Covid-19-test om dagen, for de mange PCR-analyser er både arbejds- og tidskrævende. På Sygehus Lillebælt validerer man i øjeblikket en helt ny testmetode, der måske kan være med til at løse problemet i fremtiden.

Det startede som et forskningsprojekt, der skulle undersøge, hvorfor nogle bliver mere syge end andre af Covid-19, og hvad patienterne egentlig dør af, når en infektion med det nye coronavirus går helt galt. Men efter kort tid stod det klart, at man måske var på sporet af en hurtigere og nemmere metode til at diagnosticere for smitte med Sars-CoV-2. Forskerne bag den nye antigenest har imidlertid svært ved at skaffe positive prøver til validering, så det er stadig usikkert, om metoden er følsom nok til at finde alle smittede patienter.

Genkender Sars-CoV-2 på antigener

En sådan ny metode vil ellers blive hilst velkommen på Statens Serum Institut og hospitalernes klinisk mikrobiologiske afdelinger, hvor bioanalytikerne arbejder hårdt på at teste de tusindvis af prøver, som strømmer ind fra de hvide telte over hele landet hver eneste dag. Disse test bliver udført med PCR, og det kræver, at man først oprenser RNA fra eventuelle coronavirus i et mundskrab fra patienten og derefter tilsætter enzymer for at omdanne RNA'et til DNA. Alt dette forberedende arbejde er overflødig med den nye metode, fordi den genkender Sars-CoV-2 på dens antigener, dvs. proteiner, fremfor dens gener, og det kan spare bioanalytikerne for en meget tidskrævende arbejdsindsats.

”Prøveforberedelsen til vores nye antigenest tager 20-30 minutter, og selve analysetiden på apparatet er 2-5 timer, alt efter hvor mange prøver man kører ad gangen. Hvis testen viser sig at være lige så følsom som PCR-analyserne, så kan den være med til at løse disse flaskehalsproblemer og aflaste bioanalytikerne,” siger professor Ivan Brandslund fra Biokemi og Immunologi på Sygehus Lillebælt, som leder forskningsprojektet. En anden fordel ved antigenesten er, at den koster under 100 kr. pr. test inklusive personaleomkostninger, mens en enkelt PCR-analyse løber op i 200-400 kr.

1.000 gange mere følsom end ELISA

Antigenesten benytter en platform kaldet Simoa, der er udviklet af det amerikanske firma Quanterix, og som allerede bruges til at detektere biomarkører i forbindelse med kræft-, nerve-, hjerte-, immun- og infektionssygdomme. I løbet af november forventes de amerikanske sundhedsmyndigheder at give en såkaldt nødtilladelse til, at metoden også kan benyttes til at detektere Sars-CoV-2, og Quanterix er nu i fuld gang med at producere et kommercielt testkit, der kan bidrage til at opspore Covid-19.

Simoa minder om ELISA, idet et antistof genkender den ønskede biomarkør, hvorefter der udvikles en farvereaktion eller lignende. Men hvor ELISA er analog – dvs. at stigende mængder biomarkører giver en gradvist mørkere farve – så er Simoa digital. Det betyder, at hvert enkelt molekyle af biomarkøren giver sit eget unikke signal, og at man derfor så at sige kan tælle præcist, hvor mange biomarkørmolekyler der er i prøven.

”Simoa er op til 1.000 gange mere følsom end ELISA, og metoden giver nøjagtige resultater i et meget stort spænd af kon-

centrationer,” forklarer Ivan Brandslund. Han har afprøvet den nye Covid-19-antigenest i to udgaver, der benytter hvert sit antistof. Det ene genkender S-proteinet på overfladen af coronavirus, mens det andet genkender N-proteinet inde i virus.

Kan afgøre, hvor kraftigt en patient er inficeret

Indtil videre har Ivan Brandslund og hans kolleger testet metoden på virus, der har været dyrket i kultur, samt på et begrænset antal patientprøver. De foreløbige resultater tyder på, at antigenesten netop er god til at sætte tal på, hvor mange coronavirus, der er i en prøve. Den kan med andre ord afgøre, hvor kraftigt en patient er inficeret, så man eksempelvis kan følge med i, om infektionen er aftagende eller fortsætter med at udvikle sig.

Til gengæld er det endnu usikkert, om antigenesten er følsom nok til at udpege de patienter, som kun har få virus i kroppen. Hvis den ikke kan det, risikerer man såkaldte falsk negative prøvesvar, hvor en patient bliver erklæret rask, selv om vedkommende i virkeligheden er smittet med Sars-CoV-2.

Har fået 150 positive prøver fra USA

For at fastslå følsomheden af den nye antigenest må man afprøve den på kliniske prøver fra personer, som har fået foretaget et mundskrab i de hvide telte og rent faktisk er smittet med coronavirus. Og disse prøver er en akut mangelvare for Ivan Brandslund. På hans eget hospital i Vejle har de i runde tal kun én positiv prøve om dagen, så der kan gå lang tid, før han har samlet nok prøver sammen til at have et tilstrækkeligt stort statistisk materiale til at vurdere testresultaterne. Derfor er det helt nødvendigt at få positive prøver fra andre hospitaler, men det har indtil videre vist sig at være meget vanskeligt.

”De hjemlige hospitaler holder på deres egne positive prøver, fordi de selv vil bruge dem til forskning, eller fordi der opstår tvivl om juridiske og videnskabsetiske spørgsmål ved at dele prøvemateriale,” forklarer Ivan Brandslund. Heldigvis er det lykkedes at få 150 positive prøver fra USA, og derudover regner han med at få nogle prøver fra Sao Paulo i Brasilien, hvor mange tusinde personer får en positiv corona-test hver dag.

Ivan Brandslund deler sine prøveresultater med Quanterix, som er meget interesseret i at udbrede deres teknologi til diagnosticering af Covid-19. Firmaet arbejder selv på at validere analysemetoden, og de regner med, at de amerikanske sundhedsmyndigheder FDA kan godkende antigenesten på blot 2-3 uger, når alle forsøgsresultater foreligger.

Antigenesten benytter en platform kaldet Simoa, der er udviklet af det amerikanske firma Quanterix, og som allerede bruges til at detektere biomarkører i forbindelse med kræft-, nerve-, hjerte-, immun- og infektionssygdomme. For ganske nylig gav de amerikanske sundhedsmyndigheder tilladelse til, at metoden nu også kan benyttes til at detektere Sars-CoV-2, og Quanterix er nu i fuld gang med at producere et kommercielt testkit, der kan bidrage til at opspore Covid-19. ■

PRIMÆRE KILDER:

INTERVIEW MED IVAN BRANDSLUND, 24/9 2020 / INTERVIEW MED SVEND ELLERMANN-ERIKSEN, 29/9 2020 /

[HTTPS://WWW.FT.DK/SAMLING/20191/AKTSTYKKE/AKTSTK.126/SPM/4/SVAR/1648692/2174029/INDEX.HTM](https://www.ft.dk/samling/20191/aktstykke/aktstk.126/SPM/4/SVAR/1648692/2174029/INDEX.HTM) – IKKE BEVILGET I FØRSTE OMGANG

[HTTPS://WWW.FORSKERFORUM.DK/MEDIA/37285/FF-334.PDF](https://www.forskerforum.dk/media/37285/ff-334.pdf)

En traditionel ELISA-test (øverste række) er analog, dvs. at stigende mængder biomarkører, fx coronavirus, giver en gradvis mørkere farve.

Simoa-teknologien (nederste række), som den nye antigen-test bygger på, er derimod digital, så hvert enkelt molekyle af biomarkøren giver sit eget unikke signal.

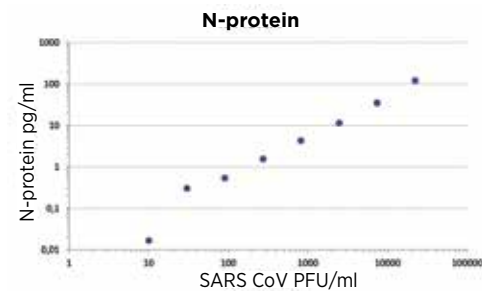
Traditionel (analog)

Simoa (digital)

Den nye antigen-test er god til at sætte tal på, hvor mange coronavirus der er i en prøve spyt, mundskrab eller blod. Her er analyserne foretaget på 8 fortyndinger af en prøve med et kendt antal coronavirus. Antigen-testen benytter i dette tilfælde antistoffer mod coronavirussets N-protein, som giver større følsomhed end antistoffer mod S-proteinet.

Kritiker mener, at antigen-testen er for tidligt ude

Svend Ellermann-Eriksen, ledende overlæge på Klinisk Mikrobiologi, Aarhus Universitet, er ikke overbevist om, at Ivan Brandslunds nye antigen-test kan lette presset på bioanalytikerne – i hvert fald ikke inden for den nærmeste tid. Ifølge ham er det for tidligt at begynde på den kliniske validering med patientprøver, fordi den tekniske validering endnu ikke er på plads. Derfor ved man reelt ikke, om testen overhovedet har reelle forudsætninger for at virke tilfredsstillende i kliniske sammenhænge.

”Vi ved, at andre antigen-tests på andre virus typisk er under halvt så følsomme som PCR-analyser, så selv om Ivans metode nok er bedre, vil den sandsynligvis ikke kunne matche de eksisterende diagnosemetoder,” siger Svend Ellermann-Eriksen og spørger retorisk: ”Hvis vi accepterer en testmetode med lavere følsomhed, risikerer vi, at nogle syge patienter ikke bliver opdaget, og hvordan skal vi så afgøre, hvem der får den ene eller den anden test?”

Svend Ellermann-Eriksen erkender dog, at den holdning bliver udfordret af et stigende behov for coronatests. ”På den anden side betyder det også, at den nye antigen-test skal kunne opskaleres til at håndtere rigtig mange prøver for at kunne yde nogen reel aflastning for de 100.000 daglige tests, som vi er på vej til at kunne tilbyde med PCR-analyserne,” siger han.

”

... så kan den være med til at løse disse flaskehalsproblemer og aflaste bioanalytikerne, **Ivan Brandslund**, professor

KAN DE

DANSKE BIOANALYTIKERE ARBEJDER PÅ AT FÅ OPTAGET FLERE STUDERENDE

IKKE BARE

PÅ BIOANALYTIKERUDDANNELSERNE.

LADDE VÆRE

I SIDSTE FAGBLAD GIK VI TÆT PÅ UDFORDRINGEN MED FLERE PLADSER I KLINIKKEN.

MED AT

I DETTE NUMMER SER VI PÅ FRAFALDET.

FALDE FRA?

ET HURTIGT REGNESTYKKE:

Normalt optag (2019) på bioanalytikeruddannelsen er	445.
Ekstraordinært optag i 2020 på grund af corona	487.
Danske bioanalytikere ønsker et optag på 560 om året.	

Frafaldet på uddannelsen ligger på 18% på 1. år, og omkring 30% samlet set.

5% mindre frafald ved normalt optag vil give 22 ekstra bioanalytikere om året.

Men at mindske frafaldet er ikke en enkel sag. Og nogle skal falde fra.

**TEMA
OM FRAFALD**

TEKST / JYTTE KRISTENSEN, REDAKTØR

DANSKE BIOANALYTIKERE ARBEJDER FOR, AT DER UDDANNES FLERE BIOANALYTIKERE

TIDSLINIE (fortsat fra sidste nummer af dbio)

AF BJARKE KIRKEMANN, KONSULENT I DBIO

OKTOBER

7.10. afholdt dbio et onlinemøde med Styrelsen for institutioner og uddannelsesstøtte om øget dimensionering.

Styrelsen giver på mødet udtryk for, at man i egen fremskrivning ikke umiddelbart ser et større be-

hov for at uddanne flere bioanalytikere på den lange bane. Styrelsen har dog tilsyneladende ikke medregnet den store grad af substitution i faget, hvilket dbio påpeger.

Styrelsen fortæller, at en øget dimensionering konkret finder sted efter ansøgning fra en uddannelsesinstitution. Derudover skal der

NEJ VI KAN IKKE! JO VI SKAL!

ØNSK ENDE OM 100 EXTRA STUDERENDE OM ÅRET MEKER OSKAT FAFALDET PÅ TIL MED TRE BIOANALYTIKERE, DER ER VILDT TÆT PÅ DEN VIRKELIGHED, DER TILDRER SIG, HVIS DER SKAL LANSE FLERE STUDERENDE OG KLINIKKER ENDE.

ØGET DIMENSIONERING PÅ BIOANALYTIKERUDDANNELSEN

TITELINIE:

2019

- 445 studerende blev optaget til uddannelsen i 2019.
- 487 studerende blev optaget i 2020 på grund af corona.
- 18% frafald på 1. år.
- 30% frafald samlet set.
- 5% mindre frafald vil give 22 ekstra bioanalytikere om året.

JANUAR 2020

- 487 studerende blev optaget i 2020 på grund af corona.
- 487 studerende blev optaget i 2020 på grund af corona.
- 487 studerende blev optaget i 2020 på grund af corona.

MAJ

- 487 studerende blev optaget i 2020 på grund af corona.
- 487 studerende blev optaget i 2020 på grund af corona.
- 487 studerende blev optaget i 2020 på grund af corona.

SEPTEMBER

- 487 studerende blev optaget i 2020 på grund af corona.
- 487 studerende blev optaget i 2020 på grund af corona.
- 487 studerende blev optaget i 2020 på grund af corona.

OKTOBER

- 487 studerende blev optaget i 2020 på grund af corona.
- 487 studerende blev optaget i 2020 på grund af corona.
- 487 studerende blev optaget i 2020 på grund af corona.

NOVEMBER

- 487 studerende blev optaget i 2020 på grund af corona.
- 487 studerende blev optaget i 2020 på grund af corona.
- 487 studerende blev optaget i 2020 på grund af corona.

FRAFALD FOR BIOANALYTIKERE

FRAFALD EFTER 1. ÅR

13 forskellige uddannelser

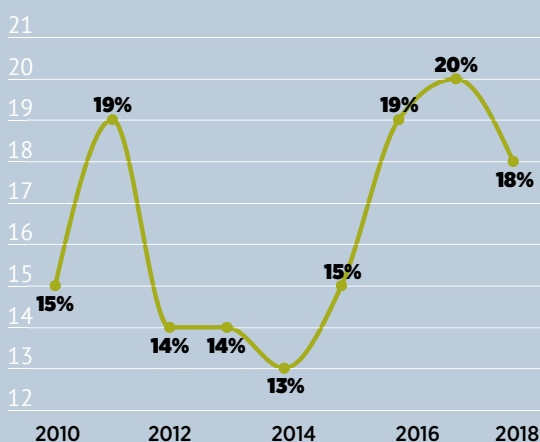
Opgørelsen af frafald på de forskellige uddannelser er et øjebliksbillede fra 2018.

Uddannelses- og Forskningsministeriet oplyser, at opgørelsen som standard sker efter 1. år, fordi størstedelen af frafaldet typisk sker efter 1. år, og der går ganske mange år før en endelig frafaldsprocent kan opgøres.

FRAFALD EFTER 1. ÅR

på bioanalytikerstudiet (2010-18)

Grafen viser, at det år for år varierer, hvor stort frafaldet for bioanalytikeruddannelsen er.

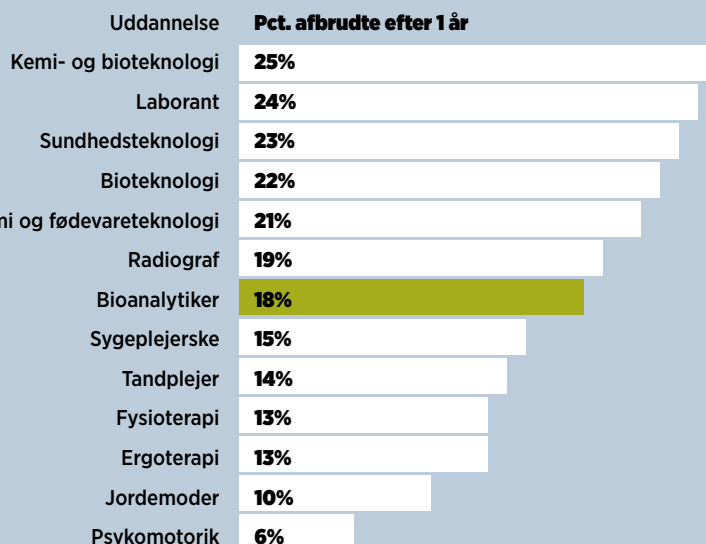

KILDE: UDDANNELSES- OG FORSKNINGSMINISTERIET

GRAFER ER UDARBEJDET AF NIELS C. JENSEN, WEBREDAKTØR OG JOURNALIST

være opbakning fra aftageren/af-tagerne (regionen/regionerne), der skal stille de nødvendige kliniske uddannelsespladser til rådighed; ingen opnormering uden tilhørende kliniske uddannelsespladser! Næste ansøgningsrunde for øget dimensionering er i foråret 2021.

Styrelsen gør opmærksom på, at

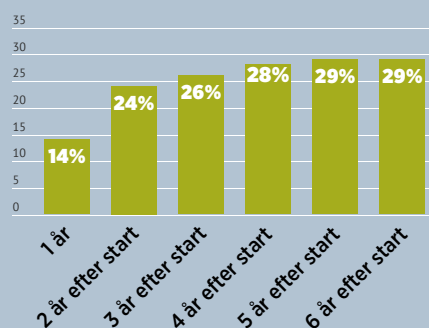

De nævnte uddannelser er professionsbacheloruddannelser undtagen laborantuddannelsen, som er en erhvervsakademiuddannelse

FRAFALD OVER TID

STUDIESTART 2013

En del af frafaldet på bioanalytikeruddannelsen sker efter 1. år, men der sker også frafald senere, som det fremgår af grafen. I grafen vises kun frafaldet for årgangen med studiestart i 2013, som er de nyeste tal.

KILDE: EVA, DANMARKS EVALUERINGSINSTITUT, KONKLUSIONER FRA ANALYSER I PERIODEN 2017 TIL 2019

FAKTORER, DER PÅVIRKER FRAFALD

MINDSKER RISIKO

- › Lang og social studiestart
- › Studievalg efter faglig interesse
- › Afklaret om studievalg
- › Træffer studievalg tidligt
- › Benytter mange kilder til at få viden om studiet
- › Har haft kontakt til ansatte og studerende på uddannelsen
- › Har opnået stor viden om studiet

ØGER RISIKO

- › Stor afstand mellem studie og bolig
- › Lang transporttid og usikker boligsituation
- › Dårligt helbred
- › Ikke særligt afklaret i forhold til studie
- › 2. prioriteter er mindre afklarede og falder i højere grad fra

NOVEMBER

18.11. Regionsformand i Region Nordjylland, Ulla Astmann, dbio-regionsformand Merete Kjeldgaard, dbio-formand Martina Jürs og dbio-næstformand Katja Wienmann Bramm mødes om en eventuel bioanalytikeruddannelse i Region Nordjylland.

”SAMMENHOLDET I KLASSEN FÅR MIG TIL AT BLIVE”

**MICHELLE SELBACH GÅR PÅ 5. SEMESTER PÅ
BIOANALYTIKERUDDANNELSEN I KALUNDBORG.
HUN HAR FLERE GANGE OVERVEJET, OM HUN
SKULLE STOPPE.**

”Jeg synes, at der mangler struktur og en rød tråd i undervisningen på skolen. Især efter 3. semester. Nu hvor jeg snart skal i gang med mit bachelorprojekt, er jeg i tvivl om, om jeg har lært det, jeg skulle,” siger Michelle.

Også de studerendes arbejde i laboratoriet på skolen mener hun, burde strammes op.

”Jeg oplever, at vi blot får stukket en protokol i hånden, og så kan vi bare gå i gang. Der er ingen introduktion og ingen opsamling på laboratorieøvelserne, så nogle gange har jeg været i tvivl, om jeg har gjort det rigtigt. Jeg har også været ude for, at der var fejl i protokollen.”

Michelle Selbach har selv været i klinisk uddannelse i to specialer, klinisk biokemi og klinisk mikrobiologi og skal næste gang ud i patologien, men hun oplever, at nogle af hendes medstuderende klager over, at de hver gang kommer ud i klinisk biokemi.

”På den måde kommer vi jo ikke ud og ser, hvilke muligheder vi har som bioanalytikere, og lærer ikke forskellige specialer at kende,” konstaterer hun.

Selvom hun undervejs har tænkt på at stoppe, har hun valgt at gøre uddannelsen færdig og forventer også at arbejde som bioanalytiker bagefter. Men det er primært hendes medstuderende, der gør, at hun holder ved.

”Sammenholdet i min klasse er så godt. Vi spiser morgenmad og frokost sammen en gang om ugen og giver hinanden gaver til vores fødselsdage. Vi har det så godt sammen,” fortæller Michelle Selbach.

”Jeg synes, at der mangler struktur og en rød tråd i undervisningen på skolen.”

MICHELLE SELBACH

SVAR FRA CENTERCHEF FOR ENGINEERING AND SCIENCE, DORTHE KJÆR PEDERSEN, PROFESSIONSHØJSKOLEN ABSALON

Michelle er en af de modige studerende, som søgte ind på det allerførste hold af bioanalytikeruddannelsen i Kalundborg, der blev etableret som en uddannelsesstation i 2018. Senere fik Absalon tilladelse til at etablere uddannelsen permanent i Kalundborg og dermed knytte en større underviserstab til uddannelsesstedet. Uddannelsen har dermed naturligt været gennem en etablerings- og

opbygningsfase, hvor der også for de studerende er god plads til at få indflydelse på uddannelsen og studielivet.

Vi har ganske meget datamateriale omkring fastholdelse af studerende på vores uddannelser, da det selvfølgelig er helt afgørende for os, at vores studerende opnår den rigtige læring og oplever kvalitet i uddannelsesforløbet.

TRE GANGE I SAMME SPECIALE FIK KAROLINE TIL AT MISTE MODET

KAROLINE BØDKER LÆSER I DAG FOLKESUNDHEDSVIDENSKAB PÅ UNIVERSITETET, MEN HAVDE TÆNKT SIG, AT HUN SKULLE VÆRE BIOANALYTIKER.

”Uddannelsen var min førsteprioritet, og jeg ventede et halvt år på at komme ind. Det var det, jeg gerne ville”

KAROLINE BØDKER

”Uddannelsen var min førsteprioritet, og jeg ventede et halvt år på at komme ind. Det var det, jeg gerne ville,” fortæller hun.

Fagene på skolen og undervisningen på UCL i Odense levede til fulde op til hendes forventninger, og alligevel valgte hun efter 3. semester at stoppe.

”I min første praktik kom jeg ud i et speciale, jeg ikke havde ønsket, men tænkte, at det jo bare skulle overstås,” husker hun.

De næste to kliniske uddannelsesophold havnede hun imidlertid igen i klinisk biokemi, hvor hun stadig ikke kunne se sig selv.

”Det hele var så automatiseret. Jeg savnede at kunne bruge det, jeg havde lært på skolen,” forklarer hun.

Hun henvendte sig til studievejlederen og fik

at vide, at det ikke kunne laves om. Det var fordelingsnøglen, der afgjorde, hvor de studerende kom hen, men hun kunne forsøge, om en med-studerende ville bytte med hende. Det lykkedes ikke.

”Det var en rigtig svær beslutning at stoppe. Jeg bestod 3. semesters eksamen, så jeg ville kunne vende tilbage, men jeg gav mig selv lov til at prøve noget andet,” siger Karoline Bødker.

Hun er i dag rigtig glad for, at hun skiftede til folkesundhedsvidenskab, men ville ikke have været undervisningen på skolen foruden.

”Jeg kan genkende rigtig meget fra bioanalytikeruddannelsen i mit nye studie; biostatistik, sygdomslære, kvalitetssikring og databehandling. Alt det, jeg syntes, var spændende, og som er en fordel for mig nu,” forklarer hun.

SVAR FRA UDDANNELSESLÉDER BRIT NALDAHL POURROY, UCL

Vi er glade for at få muligheden for at fortælle, hvordan det hænger sammen på uddannelsen, da vi mener, det er vigtigt at forstå konteksten.

Bioanalytikeruddannelsen ved UCL har på de første fire semestre udelukkende praktikpladser på OUH. Det er korrekt, at fordelingen af studerende i de enkelte specialer sker på baggrund af en fordelingsnøgle.

Da vi, som mange andre bioanalytikeruddannelser, har over halvdelen af praktikpladserne på de biokemiske afdelinger, vil studerende komme i praktik i dette speciale flere gange i løbet af uddannelsen. For nogle studerende sker det på hinanden følgende praktikforløb. Det ville være ideelt, hvis praktikpladserne var ligeligt fordelt mellem specialerne, så de studerende kunne komme i praktik i flere forskellige specialer. Det er desværre ikke muligt, idet fordelingsnøglen i høj grad af-

spejler specialernes størrelse. Et kriterium, der understøtter, at der er plads til de studerende og dermed, at de får de bedste læringsmuligheder.

Praktikken på 1. og 2. semester afvikles hos os altid i samme speciale. På 1. semester er praktikforløbet på 5 uger, og på 2. semester drejer det sig om to observationspraktikker fordelt på halvanden dag. Det er forståeligt, at de studerende ønsker at opleve et nyt speciale på 3. semester, men for nogle få studerende er det grundet fordelingsnøglen ikke muligt. Praktikforløbet på 3. semester er dog kun af én uges varighed, og det skal her påpeges, at de få studerende, som er i samme speciale i løbet af 1.-3. semester til gengæld er garanteret en praktikplads på 20 uger i et nyt speciale på 4. semester. Så man kan sige, at muligheden for at prøve et nyt speciale var lige om hjørnet, da Karoline valgte ”at prøve noget helt andet”.

KOMAL KÆMPE MED KEMIEN, SOM ER LANGT SVÆRERE END VENTET

KOMAL JUNAID ER STUDERENDE PÅ 1. SEMESTER PÅ BIOANALYTIKERUDDANNELSEN PÅ KØBENHAVNS PROFESSIONSHØJSKOLE.

Inden Komal søgte ind på uddannelsen, snakkede hun med skolens studievejleder, som fortalte hende, at det var tilstrækkeligt med kemi på niveau C, for at komme ind. Det kom derfor bag på hende, at undervisningen i kemi lå på et niveau, der gjorde det svært for hende at følge med.

"De andre i min studiegruppe har kemi på B eller A niveau, og de siger, at vores undervisning og opgaverne i kemi svarer til niveau B", fortæller Komal Junaid.

Hun kæmper med tanker om, at hun ikke kan klare det.

"Jeg ved ikke, om jeg kan bestå eksamen, da en tredjedel af spørgsmålene vil være indenfor kemi og biokemi. Jeg har siddet med opgaverne, uden at kunne finde ud af at løse dem. Det har været meget overvældende for mig, og jeg har været meget ked af det", fortæller hun.

Hun mener, at bioanalytikeruddannelsen burde gøre potentielle studerende opmærksom på, at 1. semester handler så meget om kemi.

"Hvis jeg havde vidst det, kunne jeg fx have læst kemi i sommerferien eller fået privat undervisning, så jeg kunne øve mig inden studiestart og selv lave opgaverne uden hjælp og ikke bruge så mange timer på kemien som nu", foreslår hun.

Lærerne hjælper, fortæller hun, og desuden går hun en gang om ugen i skolens faglige værksted, hvor en studerende fra 4. semester underviser hende i kemi.

"Jeg har spurgt hende, om hun vil hjælpe mig til at få en overordnet forståelse af kemien, ikke kun hjælpe med at løse opgaverne, og det vil hun rigtig gerne", siger Komal, som har bestemt sig for at kæmpe videre.

"Jeg er ikke en, der falder nemt fra. Jeg prøver mit bedste og gør så meget, jeg kan. Jeg elsker at hjælpe andre, og det vil jeg blive ved med at gøre, om det er i form af lektier, privatliv eller noget helt andet. Jeg håber, jeg bliver en god færdiguddannet bioanalytiker", siger Komal Junaid.

SVAR FRA STUDIELEDER HENRIK HANSEN, KØBENHAVNS PROFESSIONSHØJSKOLE

Det er altid "en gave" for os som uddannelse af få tilbagemeldinger fra vores studerende, om det der kan være udfordrende osv, og jeg vil derfor meget gerne kommentere Komal Junaids erfaringer.

Da formålet med kemi på Bioanalytikeruddannelsen KP er at øge vores studerende kemikompetencer, vil undervisningen og studieopgaver naturligt have et højere kemಿನiveau end C. Vi er bevidste om, at det kan være vanskeligt for nogle af vores studerende. Derfor har vi bl.a. igangsat vores Fagligt Værksted. Se nedenfor.

Vores studerende får, når de bekræfter deres studievalg, f.eks. efter d. 28/7 2020 for E20 optag, en mail og adgang til vores studiestartside. Her kan de bl.a. finde semesterbeskrivelser, hvor omfanget af bl.a. kemi beskrives med konkrete/detaljerede læringsudbytte.

Vi har på Bioanalytikeruddannelserne på landsplan for nyligt drøftet problematikken og har på den baggrund tilpasset teksten på Uddannelsesguiden, så der fremadrettet også beskrives, at kemi "fylder" på uddannelsen. Dette vil træde i kraft ved den kommende revision af UG.dk

FAGLIGT VÆRKSTED

Vi har som en del af vores fastholdelsesstrategi valgt at afholde faglige værksteder for studerende, der har svært ved 1. semesterfagene generelt (og ikke kun kemi)

Vi screener vores studerende ved en studiestartsprøve og på baggrund af deres score bliver de tilbudt deltagelse i vores Faglige Værksted. Emnerne følger forløbene på den ordinære undervisning.

Undervisningen varetages af en studentunderviser.

"PIXI-UDGAVE" OM UDDANNELSEN

I forbindelse med vores kvalitetssikring af uddannelsen samt vores fastholdelsesstrategi, vil vi udarbejde en "Pixi-udgave" om uddannelsen, som i oversigtsform og i tydeligt, let tilgængeligt sprog beskriver uddannelsens indhold fra start til slut samt professionen. Det skal være en ensartet fortælling, som de studerende kan genkende sig i igennem hele uddannelsen. Pixibogen suppleres med videoer af studerende ude fra professionen. Den vil ligge klar i 2021.

**FRAFALD PÅ
BIOANALYTIKER-
UDDANNELSEN UCSYD
19,1% FØRSTE ÅR
31,8% SAMLET FRAFALD**

ÅRSAGER TIL FRAFALD

- 1. IKKE OPLYST**
- 2. ØKONOMI, GEOGRAFI
OG HELBRED**
- 3. NY UDDANNELSE
UDEN FOR UCSYD**

KILDE: UCSYDS EGEN STATISTIK

**SÅDAN HAR
VI GJORT**

Alle landets fem bioanalytikeruddannelser arbejder med at mindske frafaldet. At det i dette tema er UCSyd, der er valgt som case, er tilfældigt.

STUDIELEDER:

**”VI GØR RIGTIG MEGET
FOR AT NEDBRINGE
FRAFALDET”**

**FRA MENTORORDNING TIL RENE MANDEGRUPPER OG SMÅ
HOLD - UCSYD ARBEJDER PÅ FLERE FRONTER FOR AT HINDRE,
AT STUDERENDE DROPPER UD**

TEKST / JYTTE KRISTENSEN, REDAKTØR

Bioanalytikeruddannelsen ved UCSyd i Esbjerg har et frafald på 19,1% på 1. år og samlet set på 31,8%.

”Frafaldet er for højt, og vi arbejder virkelig meget på at nedbringe det. Indtil videre har vi dog ikke kunnet konkludere, at vores indsats er medfører, at antallet af studerende, der stopper, er faldende. Frafaldet varierer dog meget fra år til år,” siger studieleder Pia Mortensen.

Skolen har en hel palette af aktiviteter, som skal hindre frafald.

Skolen gør en indsats for, at det er dem, der kommer ind, hvis faglige niveau i kemi og matematik er godt nok.

De sætter særlig tid af til, at de studerende kan lære hinanden at kende og får et godt socialt miljø i klasserne. De har en mentorordning,

som giver tryghed til de studerende, og hvor undervisere kan spotte, hvis en studerende ikke trives. De samarbejder med bioanalytikerunderviserne i klinikken, og som noget helt nyt afprøver de, om det giver gladere og mere aktive studerende, hvis de er færre i hver klasse.

Målet er ikke at gå i nul

”Vi vil naturligvis gerne have, at de bliver her, men der vil altid være nogle, som skal falde fra. Nogle kan ikke gennemføre, fx på grund af helbreds mæssige problemer, og andre finder måske ud af, at de har valgt galt studium. Atter andre ønsker overflytning til især Odense, hvor vi ved hvert optag har et par studerende, der er bosiddende,” siger studielederen på uddannelsen i Esbjerg. ▣

**DET GØR
UCSYD**

OPGAVE I MATEMATIK OG KEMI FØR STUDIESTART

På UCSyd optages 35%, dvs. ca. 14 personer fra kvote 2. Inden studiestart bliver kvote 2-ansøgerne indbudt til en samtale på skolen. Her bliver de bedt om at løse opgaver i matematik, biologi og kemi og en skrevetest, så skolen kan vurdere deres skriftlige kompetencer. Hvis resultatet afslører et dårligt fagligt niveau i de nævnte fag eller væsentligt forringet evne til at udtrykke sig skriftligt, får de at vide, at det kan blive rigtig svært for dem at gennemføre studiet, og de opfordres til at øge deres kompetencer.

Det får dog kun de færreste til at trække deres ansøgning.

“Næsten alle siger ja til vores indbydelse til samtale og test, men når de så får resultatet, er det, som om det preller lidt af på dem. De tror tilsyneladende på, at det nok skal gå,” siger Pia Mortensen.

Hvis de pågældende studerende opfylder de formelle krav til uddannelsen, kan de ikke afvises.

FORSØG MED MINDRE HOLD ER LOVENDE

For første gang i år har skolen delt årets optag på 46 studerende ind i to hold à hver 23 studerende. Ordningen er inspireret af laborantuddannelsen ved UCSyd, som har mindre hold og mindre frafald.

“Vores første erfaringer er, at de studerende er mere aktive i timerne, flere byder ind, og de er mere sociale. Det tyder på, at de er mere trygge ved hinanden, og vi ved jo, at tryghed giver bedre læring. I forbindelse med fordeling af praktikpladser har vi spurgt, om de vil skifte over til det andet hold. Det vil de ikke, for som de siger “vi har det så godt med hinanden på vores hold,” siger studieleder Pia Mortensen.

Underviserne har fx kemi med det ene hold om formiddagen og det andet om eftermiddagen. Nogle få lektioner læses stadig sammen.

RENE MANDEGRUPPER

“Vi kan se, at det især er mændene, der falder fra. I den første studiegruppe sætter vi derfor mænd sammen med mænd,” siger Pia Mortensen.

DET GØR UCSYD

TO SKEMALAGTE LEKTIONER TIL FAGLIGT FÆLLESSKAB

Hver anden måned er der skemalagt to lektioner midt på dagen, som de studerende kan bruge til at hygge sig med hinanden og lære hinanden bedre at kende. En underviser udpeger studerende, der skal sætte aktiviteten i gang. Kun den første gang er en underviser med, resten organiserer de studerende selv.

ET BLANKT BLAD, NÅR DE KOMMER I KLINIK

Selvom underviserne på bioanalytikeruddannelsen måske har spottet nogle studerende, som har et problem fagligt eller socialt, er det ikke noget, bioanalytikerunderviserne i laboratorierne får kendskab til, inden de studerende kommer ud i den kliniske uddannelse. De skal være et blankt blad, når de starter.

For nogle studerende får måske først i klinikken smag og tag på faget og vender styrket tilbage på skolen.

“Men hvis de på hospitalerne opdager studerende, der har væsentlige problemer, henvender de sig til os, og så vi tager vi fat i, hvordan vi kan hjælpe den studerende,” siger Pia Mortensen.

STUDERENDES UDVALG ANBEFALER

- › Bedre introduktion til uddannelsen, før de studerende starter. Hvad går det ud på? Hvor meget fylder de naturvidenskabelige fag?
- › Højere niveau i kemi i optagelseskra-vene (niveau B).
- › Giv mulighed for at smage på alle specialer – helst ved at se, hvad man laver.
- › Der skal være en rød tråd gennem uddannelsen, hvor tingene bygger oven på hinanden, og der er flow.
- › Forventningsafstemning, kommunikation og koordinering i alle led – mellem skole og klinik, mellem underviser og kolleger og mellem underviser og studerende.
- › Bedre fordeling af klinikkerne, så de studerende prøver lidt forskelligt, og der tages hensyn til særlige forhold som små børn osv.
- › Mere struktur på klinikopholdet – hvad skal man lære og hvorfor?
- › Flere små opgaver undervejs i studiet, så man også kan tjekke, om man er med – quizzet med svar, multiple choice-skemaer og lignende.
- › Mere socialt samvær, også på tværs af årgange og gerne skoler.

Studerendes Udvalg i dbio diskuterede dimensionering og frafald på deres møde den 15. oktober 2020.

MEDLEMMER I STUDERENDES UDVALG

Charlie Hess, Professionshøjskolen Absalon

Heidi Camilla Larsen, Professionshøjskolen Absalon

Laura Uhrenholt, Via University College

Michelle Selbach, University College Sjælland

Pernille Morsing, University College Syddanmark

Clara Beckmann Jensen, Københavns Professionshøjskole

Emma Bech Rasmussen, University College Lillebælt

Malene Raahauge Nielsen, Via University College

Sidsel Nørskov Wessel, medlem af dbio's hovedbestyrelse

Katja Wienmann Bramm, næstformand i dbio

**MENTOR
(ÆLDRE OG) ERFAREN
PERSON, FX EN LÆRER VED
EN HØJERE LÆREANSTALT,
DER UNDERVISER,
VEJLEDER OG RÅDGIVER
ET UNGT MENNESKE**

KILDE: DEN DANSKE ORDBOG

**DET GØR
UCSYD**

**FRA
MENTORORDNING TIL
RENE MANDEGRUPPER
OG SMÅ HOLD -
UCSYD ARBEJDER
PÅ FLERE FRONTER
FOR AT HINDRE, AT
STUDERENDE STOPPER**

**MENTOR GIVER DE STUDERENDE
EN TRYGHED**

**”DE VED, AT DER
ALTID ER EN, DE KAN
KONTAKTE”**

TEKST / JYTTE KRISTENSEN, REDAKTØR
FOTO / HELLE ARENSBAK

”En studerende var i tvivl, om hun havde valgt den rigtige uddannelse, og hun delte sine erfaringer med mig. Jeg sagde: ”Jeg kan godt høre, at det lyder kedeligt, men var der slet ingen, du syntes, var dygtige i afdelingen? Og kunne du måske bede din underviser om flere udfordringer?”

Cilia Sindt kommer tæt på de studerende i de mentorsamtaler, hun har med den enkelte igennem uddannelsen. Hun får en værdifuld indsigt i, hvad der betyder noget for, om de unge trives i uddannelsen, eller om de vælger at give op.

Cilia er adjunkt på bioanalytikeruddannelsen ved UCSyd i Esbjerg og mentor for 12-14 studerende. Opgaven som mentor starter i de studerendes allerførste studiegruppe, og derefter følger hun dem individuelt resten af uddannelsen. Tilbuddet om en fast mentor er en af UCSyds indsatser for at hindre frafald.

I starten er det samarbejdet i studiegruppen, som er i centrum, for studiestarten kan være svær.

Hjælp til det svære gruppearbejde

På bioanalytikeruddannelsen i Esbjerg er det underviserne, der sammensætter den første studiegruppe.

”Det er ikke frit valg, og jeg hører fra de studerende, at det er en stor lettelse for dem. At det ville være ubehageligt

selv at skulle vælge studiegruppe. For hvad hvis nogen slet ikke blev valgt?” forklarer Cilia Sindt.

Alle, der har arbejdet i grupper, ved imidlertid, hvor svært det kan være, hvis samarbejdet ikke fungerer. Hvis nogle i gruppen ikke leverer eller måske dominerer og kun vil have det på sin egen måde. Som mentor spørger Cilia ind til, hvordan det går med samarbejdet.

”I en konkret gruppe syntes flere, at tonen var hård og kommanderende, men havde svært ved at skelne, om det måske var en form for barsk humor. Jeg bad dem arbejde med, hvordan de får det sagt, når de synes, tonen bliver skrap. De kan fx skrive nogle spilleregler ned for, hvordan de vil tale sammen i gruppen. Eller lære at indgå et kompromis,” fortæller Cilia Sindt.

Hvis der er en i gruppen, der kører på frihjul, altid kommer for sent eller ikke er forberedt, snakker hun med dem om, hvordan de kan lave nogle sanktioner.

”Jeg kan fx foreslå dem, at den, der aldrig kommer til tiden, skal forpligtes til at komme og byde ind med noget.”

Professionsidentiteten er ledetråden

Cilia Sindt taler fra starten med de studerende om professionen, for hun oplever, at det er svært for nogle af de stude-

rende at erkende, at de skal være bioanalytikere.

"De har måske en ide om, at de skal være gode til teknik og laboratoriearbejde, men hvad det er at være bioanalytiker, har de ingen anelse om. Faktisk kender de ofte andre professioner som fx sygeplejerske bedre. Jeg skal hele tiden minde dem om det. "Du går på en professionsuddannelse, og du ender med at blive noget – nemlig bioanalytiker," fortæller den erfarne mentor.

Hun taler med dem om kulturen i faget og professionsidentiteten.

"Jeg fortæller dem fx, at det ikke er velset i vores profession ikke at være hjælpsom. At man ikke bare kan køre sit eget løb eller selv vælge, hvem man vil samarbejde med, eller hvordan man vil samarbejde."

Mentor kan opdage mistrivsel

Efter den første studiegruppe fortsætter Cilia Sindt som mentor for de fire studerende i gruppen, men nu på individuelt plan. Hun indkalder hver enkelt til en 20 minutters samtale en gang hvert semester.

"Samtalen handler ofte om, hvordan de trives på studiet, for vi ved, at trivsel betyder rigtig meget for, om de gennemfører. Er de motiverede, får de forberedt sig til timerne, har de en god studieteknik? Gennem samtalerne kan jeg opdage, om der er noget galt," forklarer hun.

Men en mentor er ikke en psykolog, understreger hun.

"Hvis en studerende har problemer af mere alvorlig karakter, siger jeg, at de skal tale med studievejlederen. Så er det ikke mig."

Foregår i et fortroligt rum

De studerende oplever mentorordningen som en tryghed, mener Cilia Sindt og husker en, der udtrykte, at "det var rart at vide, at der er en at kontakte, hvis der er noget."

Trygheden understøttes af, at mentorsamtalerne foregår i et fortroligt rum, hvor Cilia aldrig skriver noget ned om den studerende.

"Jeg siger kun noget til andre, hvis den studerende selv beder om det. Jeg kan også sige til den studerende, at det her tror jeg, at jeg er nødt til at fortælle til andre, så de bedre forstår din reaktion. Men jeg gør det kun med accept fra den studerende," siger hun.

Mentorordningen er et signal til de studerende om, at underviserne kerer sig om dem.

"Jeg kan fx godt sige til nogen, at de skal tage sig sammen. De skal vide, at vi ikke er ligeglade."

Ser nye sider af sit fag

Som en sidegevinst får Cilia som mentor en chance for at se sit fag med nye øjne. Fx når en studerende er opdraget med en anden kultur end den danske. Eller har en omgangsform, som vil være ilde set i et laboratorium.

"En studerende sagde til mig, at hun havde svært ved at skulle gå alene i nattevagt med en mand, for sådan var hun opdraget. En anden var vokset op i et hjem med værkstedshumor. Han opdager, at han nu må finde nogle andre måder at være sjov på, og så snakker vi om det," siger hun. ▣

**DET GØR
UCSYD**

**OPLEVELSER MED
MENTORORDNING**

"MENTOR HAR HJULPET MIG TIL AT FINDE BALANCEN"

**HVIS AMBITIONERNE BLIVER SÅ HØJE,
AT DET UDLØSER STRESS, ER DET GODT
AT HAVE EN MENTOR, DER KAN HJÆLPE,
MENER **PERNILLE MORSING****

TEKST / JYTTE KRISTENSEN, REDAKTØR

”I en periode var jeg for overambitiøs. Det blev alt for meget skole og for lidt tid til mig selv. Min mentor hjalp mig med at prioritere, finde pusterum og indse, at ikke alt skal være perfekt. Jeg fik hjælp til at blive bevidst om det og sætte ord på. Ellers tror jeg, at jeg ville have kørt mig selv død i overarbejde og stress”.

Pernille Morsing studerer til bioanalytiker på UCSyd på femte semester. Selvom hun ikke har brugt sin mentor "voldsomt meget", som hun siger, har hun været glad for at have en, hun kan kontakte, og som indkalder hende til møder om, hvordan hun trives i uddannelsen.

Det har især betydet noget for hende, at mentoren også er hendes underviser.

"Min underviser har jeg en relation til i forvejen, hun kender mig som studerende og ved, hvordan jeg er i klasseundervisningen. Derfor har det været sindssygt nemt at snakke med min mentor og hive fat i hende hvis jeg har haft brug for det", siger Pernille Morsing.

I starten var de spørgsmål hun gik til sin mentor med, hvordan hun skulle håndtere sin nervøsitet op til eksamen, hvordan hun skulle strukturere sit studie, og hvordan hun fik gjort læsningen overskuelig.

Nu senere i studiet har Pernille mindre brug for sin mentor. Både fordi stoffet er blevet mindre vanskeligt, men nok primært fordi hun nu er langt mere socialiseret ind i bioanalytikerfaget, mener hun.

"Jeg er blevet dannet af uddannelsen og bedre rustet til kravene i studiet", siger Pernille Morsing.

Join the lab race – NEW call for abstracts

**Open for abstract
submission again**
1/10-2020 to 31/1-2021

The abstract submission will be open for new submissions between 1st of October 2020 – 31st of January 2021. Please download and use the abstract template at ifbls2021.org

As sessions with focus on Covid-19 and the effect of the pandemic on the biomedical laboratory science profession, will be added to the program as a topic in each of the four tracks, abstracts with focus on Covid-19, related to the tracks are welcomed.

Abstracts already submitted for 2020

The conference would like to thank all abstract submitters for the valuable contribution to the scientific program. All contributions will be transferred to the 2021 conference and are accepted for 2021.

Information about the postponement of the conference to August 2021 including specific information for abstract submitters was sent out by email 24th of April 2020.

For submitters who would like to update their current abstract, this will be possible between 1st of October 2020 – 31st of January 2021, by access through the abstract submission link and use of information about abstract number.

Please note: More detailed information about type of presentations will be followed up upon after 31st of January 2021 and no later than 1st of April 2021.

Go to
ifbls2021.org
and submit your abstract

The four tracks
of scientific curiosity are:

- 1** Here, there and everywhere:
**The role of biomedical
laboratory science in hospital
and community healthcare**
- 2** We can work it out:
**Practice, development
and research in biomedical
laboratory science**
- 3** With a little help
from my friends:
**Management, Education and
Learning**
- 4** All my loving:
**Technology, Innovation and
Profession**

The aim of IFBLS 2021 is to bring together people who have an enthusiasm for various fields of biomedical laboratory science. For example:

- clinical chemistry
- hematology
- clinical pathology
- clinical microbiology
- neurophysiology
- clinical physiology and nuclear medicine
- clinical immunology
- clinical genetics
- molecular biology
- community health care
- education
- management
- continued professional development (CPD)
- health and safety
- work environment
- public health
- or something we have not even heard about yet.

34th World Congress of Biomedical Laboratory Science

Hovedbestyrelsens møde den 29. og 30. september

Næste møde

16. og 17. november

Ny Organisatorisk uddannelse

HB vedtog i september 2019 struktur og indhold for en ny organisatorisk uddannelse for tillids- og arbejdsmiljørepræsentanter. HB diskuterede uddannelsesbeskrivelsen, og her fyldte især emnet "Den svære samtale".

Susan Mathiesen fra dbio-Hovedstaden mente, at den svære samtale burde prioriteres højere end forhandling. Det gav Trine Rasmussen, dbio Syddanmark hende ret i.

"Ja, den skal fylde mere. Nogle bliver skræmte, når de står i den svære samtale, hvor nogle er kedede af det. Der står de jo alene i situationen. Ved forhandlinger har repræsentanten ofte ekstra support fx fra regionsformanden".

Klara Jørgensen, dbio Hovedstaden tilføjede, at nye repræsentanter ikke altid er trygge ved rollen som bisidder.

"Det er jo ikke noget, man kan læse sig til," sagde hun.

Bitten Kaanbjerg Kristensen indskød, at kursisterne undervises to gange på TR-uddannelsen i "den svære samtale" og "bisidder".

"Vi er meget ambitiøse med uddannelsen, og det er hele tiden en afvejning, hvad vi skal bruge tiden på. Men jeg er enig. Den svære samtale og bisidderrollen er noget repræsentanterne efterspørger", sagde hun.

Næstformand Katja Wienmann Bramm pointerede, at hovedbestyrelsen løbende skal drøfte om uddannelsen fungerer og sikre, at dbio leverer det, som repræsentanterne har brug for. HB godkendte derefter uddannelsesbeskrivelsen.

„Etikken var røget ud. Den skal ind igen, og vi skal diskutere, hvad der skal stå. Om det fx skal handle om etik i rollen som repræsentant. Jeg har undervist på uddannelsen i etik tidligere, og man kommer hurtigt til at diskutere etiske dilemmaer – som fx at holde et barns arm under prøvetagning. Jeg synes, at etik skal være noget andet i repræsentanternes uddannelse“,

Næstformand Bitten Kaanbjerg Kristensen i debatten om den nye organisatoriske uddannelse.

SÅDAN SIKRER DBIO MEDLEMMERNES DATA

Danske Bioanalytikere har udarbejdet nogle politikker for, hvordan foreningen behandler data fra medlemmer. Herunder hvordan man sikrer sig, at data slettes, når der ikke er brug for dem længere. Politikkerne kan læses på dbios hjemmeside dbio.dk/servicemenu-og-gennejve/om-dbio/PERSONDATA/Sider/side.aspx. dbio er desuden ansvarlig, for hvordan repræsentanterne behandler dbio's data. Trine Rasmussen, dbio-Syddanmark bemærkede, at repræsentanterne skal orienteres om dbios arbejde med GDPR.

Strategi for øget dimensionering

I august meldte dbio's hovedbestyrelse ud, at der skal optages 120 ekstra studerende på bioanalytikeruddannelserne om året. På mødet diskuterede HB videre om, hvordan det kan lade sig gøre set i lyset af, at det er svært at finde flere uddannelsespladser i klinikken.

Se artikel her i fagbladet side (18-19) om de politiske indsatser dbio pt har gang i for at øge dimensioneringen.

COVID 19 – ARBEJDSKADER

dbio har pr. 21. september 2020 kendskab til 22 medlemmer, som har anmeldt arbejdsskadesager med diagnosen Covid-19. Der kan være flere, da det er op til medlemmerne selv, om de ønsker hjælp fra dbio til at anmelde deres sag.

Arbejdsskader skal anmeldes inden for 1 år, og dbio anbefaler derfor alle at anmelde sagerne nu, også selvom man ikke har haft særlige gener fra virussen, for virussen kan måske på længere sigt have konsekvenser for helbredet. I ca. 1/3 af de sager, dbio er inde over, oplever medlemmer senfølger fra Covid-19 forløbet.

OK21

dbio's medlemmer har sendt deres krav ind til overenskomstforhandlingerne i 2021. Der er i år kommet færre svar, men mange er til gengæld fra større afdelinger. Desuden har flere end normalt sendt kommentarer med, bl.a. om at særlige grupper skal prioriteres. Blandt de mange forslag er bl.a. at undervisere og afdelingsbioanalytikere bør få et lønløft.

Medlemmerne ansat i regionerne vægter pension meget højt, mens lederne prioriterer løn højest. I kommentarerne fra lederne skriver flere, at de ønsker at forhandle deres egen løn. I dag er det regionsformændene, der forhandler for dem.

HB ønsker ikke, at der skal bruges overenskomstmidler til kompetenceudvikling. Deres holdning er, at det er arbejdsgivers ansvar at sørge for, at medarbejderne får den efter- og videreuddannelse, de har brug for.

Kravene er nu sendt videre til Sundhedskartellet.

TEST UDEN FOR ARBEJDSSTIDEN BØR HONORERES

Hvis en arbejdsgiver kræver, at en medarbejder skal testes for Covid-19 uden for arbejdstiden, fx på en arbejdsfridag, en weekend eller en feriedag, mener dbio, at medarbejderen skal honoreres for den tid, de bruger på at lade sig teste. Dansk Sygeplejeråd og Forhandlingsfællesskabet har samme holdning. Hvis en arbejdsgiver ikke vil betale, mener dbio, at der lokalt bør udarbejdes et såkaldt uenighedsprotokollat, som indsendes til dbios sekretariat. dbio vil derefter gå videre med sagen.

FORLÆNGELSE AF RET TIL SYGEDAGPENGE

Den 20. maj 2020 vedtog Folketinget en ændring af sygedagpengeloven således, at medarbejdere der er i øget risiko for et langstrakt eller alvorligt sygdomsforløb ved smitte med Covid-19, kan få ret til sygedagpenge i en midlertidig periode. Ordningen er forlænget til den 31. december 2020.

HJÆLP TIL FORÆLDRE MED HJEMSENDTE BØRN

Hvis børn bliver sendt hjem fra skole eller børnehave på grund af smitte med Covid-19, må forældre ofte blive hjemme og passe barnet. Regeringen og arbejdsmarkedets parter har indgået en trepartsaftale, der i et vist omfang sikrer ret til barseldagpenge til forældre. Aftalen gælder fra 1. oktober til 31. december 2020.

"VI HAR VÆRET FLEKSIBLE LÆNGE NOK"

Da coronapandemien ramte Danmark i marts i år, fik mange bioanalytikere næsten over nat ændret deres arbejdstider og -vilkår. Den 17. marts udarbejdede arbejdsgivere og arbejdstagernes organisationer en fleksibilitetserklæring. I erklæringen stod bl.a. at medarbejdernes vilkår kunne indebære, at de skulle varetage andre opgaver end normalt, at de kunne blive overflyttet til pandemi-afdeling, at de kunne få pålagt overarbejde, ændret deres arbejdstider og arbejde på andre matrikler end normalt. Alt sammen for at gear sygehusvæsenet til at kunne klare sig gennem epidemien. Erklæringen udløb den 31. maj, og skønt corona stadig fylder rigtigt meget på bioanalytikernes arbejdspladser, er det HB's holdning, at der nu er blevet udvist fleksibilitet i en tilstrækkelig lang periode.

"Vi skal nu så vidt muligt tilbage til normale arbejdsforhold igen, uanset at jeg jo godt ved, at normaliteten for nogle først for alvor vil indfinde sig, den dag epidemien er slut", sagde dbio's formand Martina Jürs.

Covid-19 STATUS

KRITIK AF TESTSTRATEGIEN

På et tidligere møde besluttede HB at stille sig skeptisk overfor teststrategien, herunder det enorme og ufokuserede testvolumen og risikoen for falsk negative prøvesvar. Martina Jürs har haft indlægget "Smart testing" i netmediet Altinget. Her kommer hun med konkrete forslag til en kvalificering af den danske Covid-19-strategi

Indlægget udløste mange kommentarer på LinkedIn, hvor bl.a. FOA og DSR støttede op. Senere har flere fagfolk og organisationer indtaget samme dagsorden.

COVID-TEST HØRER TIL I DET OFFENTLIGE

I perioder har de tusindvis af Covid-19 prøver belastet de klinisk mikrobiologiske afdelingers ledere og medarbejdere i ekstraordinær høj grad. HB foreslår, at specialerne bør hjælpe hinanden, så alle kan holde til arbejdspresset. Det kan fx ske ved, at andre afdelinger end KMA kan køre Covid-19 prøver.

Lotte Christensen fra dbio Hovedstaden fortalte, at Region Hovedstaden arbejder på, at de klinisk biokemiske afdelinger skal på banen med PCR afsnit til Covid-19 test på de hospitaler, hvor der ikke er en klinisk mikrobiologisk afdeling.

Diskussionen er aktualiseret af, at flere og flere private aktører melder sig på banen med coronatest.

HB er enige om, at alt der omhandler sygdom og sundhed skal ligge i offentligt regi. Hvis mængden af prøver stiger så meget, at bioanalytikerne ikke selv kan nå at analysere dem inden for den krævede svar-tid, og private firmaer hyres ind som underleverandører, bør kvalitetssikringen af og ansvaret for analysekvaliteten ligge hos bioanalytikerne i det offentlige.

LANDET STØVSUGET FOR BIOANALYTIKERE

Da teststrategien populært kaldet "test, test, test" ramte de klinisk mikrobiologiske afdelinger, gjorde dbio Danske Regioner opmærksom på, at der var brug for flere hænder og udstyr. Danske Regioner åbnede for, at der kunne ansættes lige så mange, som afdelingerne havde brug for. Resultatet er, at der nu er åbenlys mangel på bioanalytikere. KMA Slagelse har fx ansat 35 ekstra, hvor mange dog er fra andre faggrupper som laboranter, molekylærbiologer og molekylærmedicinere. Især i biokemien oplever de, at det er meget svært at rekruttere bioanalytikere.

PETRISKÅLEN

BIOANALYTIKERNE ER KOMMET PÅ LANDKORTET

HB evaluerede foreningens Covid-19 indsats indtil nu. Positive resultater er større synlighed af såvel bioanalytikere som faget og bevågenhed fra pressens side. Som Trine Rasmussen, dbio-Syddanmark, der selv har optrådt i TV og avisspalter i perioden, sagde:

”Vi er aldrig tidligere blevet kontaktet så meget i forhold til pressen. Vi er blevet hørt, og vi har understøttet hinanden.”

Martina Jürs: ”Ja, nu ringer medierne uden, at vi selv behøver gøre noget. Mange på det regionale område er blevet opmærksomme på bioanalytikere, og vi bliver set på som konstruktive samarbejdspartnere”.

Lotte Christensen fra Hovedstaden fremhævede, at det lykkedes for dbio at lægge pres på for at få ekstra udstyr, ekstra personale og ekstra studerende.

”Vi fik det hurtigt italesat og hurtigt handlet på det”, sagde hun Lene Thorbjørnsen fra Midtjylland:

”Ja, vi har ikke bare reageret på andres udmeldinger og siddet og ventet. Vi har været proaktive og med til at sætte retning”.

Bitten Kaanbjerg Kristensen er glad for, at befolkningen har fået en større bevidsthed om, hvad bioanalytikere laver, og at de er nøglespillere i en pandemi. Næstformand Katja Wienmann Bramm pegede på endnu en bonus:

”Ja og de studerende kan se, hvilken betydning dbio har, og at det er en gevinst at være med i dbio.”

Lidt malurt i bægeret var der dog.

Flere efterlyste, at det som dbio har opnået i perioden i højere grad, var blevet formidlet.

”Vi har kæmpet rigtigt meget for KMA’erne, men det er ikke nået ud til medlemmerne”, konstaterede Håkan Schulze, dbio Hovedstaden.

MEDLEMSUNDERSØGELSER LAVET AF MEDLEMMER

På baggrund af to henvendelser fra bioanalytikere i gang med en videreuddannelse på universitetsniveau, besluttede HB at give medlemmer mulighed for at udføre medlemsundersøgelser via dbio’s digitale platforme. I første omgang dog kun som forsøg frem til dbio’s kongres i 2021.

Debatten bar præg af to hovedsynspunkter:

Hanne Bonde, dbio Syddanmark sagde: ”Vi har diskuteret det i regionsbestyrelsen, og vores holdning er, at det ikke er noget, vi skal gå ind i. dbio kan nemt blive taget til indtægt for nogle resultater, vi ikke kan stå inde for”.

Klara Jørgensen fra dbio-Hovedstaden argumenterede, at ”Det ville være ærgerligt at afskære os fra noget, dbio også har gavn af”.

Efter flere indlæg kunne Martina Jürs konkludere: ”Nu afprøver vi det, indtil kongressen”.

HB diskuterede, hvilke kriterier der skulle stilles, og resultatet blev:

- Spørgeskemaer skal være relevante for faget/faggruppen
- Hvis man kan være medlem, skal man være det
- Uddannelsen skal være kompetencegivende og minimum på masterniveau
- Spørgeskema udsendes fra en særlig genkendelig e-mail
- dbio skal have adgang til resultaterne af undersøgelserne.

corona

Få anmelder smitte ved behandling på sygehus

Patienterstatningen har ikke fået mange anmeldelser om smitte med Covid-19, men håber, at sundhedspersonale vil hjælpe med at fortælle om muligheden.

AF HELENE HØJGAARD OG TINA GROTH-ANDERSEN

Du kan have ret til erstatning, hvis du som patient bliver smittet med Covid-19 på sygehus, plejehjem eller lignende. Patienterstatningen frygter, at der er patienter eller pårørende, der går glip af en erstatning, som de har ret til, fordi de ikke ved, at muligheden findes. De håber på, at få hjælp fra sundhedspersonalet til at oplyse om muligheden.

Få anmelder

Patienterstatningen har nu anerkendt den første ansøgning om erstatning fra efterladte til en midaldrende mand, der døde efter at være blev smittet med Covid-19 på et offentligt sygehus i foråret. Manden var indlagt og blev behandlet for en anden sygdom, da han blev smittet med Covid-19 på sygehuset. Selvom Patienterstatningen lige nu behandler 144 sager, er det ikke mange, når man sammenligner med smitteudbruddet i foråret og efteråret.

Ingen skal slås i hovedet

Sygehuset har oplyst, at de fulgte alle Sundhedsstyrelsens retningslinjer. Men selvom der ikke er begået en fejl, og personalet har gjort alt efter bogen, er der i Danmark en lovgivning, der giver patienter ret til erstatning, hvis de får en skade, der er meget sjælden og alvorlig i forhold til den sygdom, som de blev behandlet for.

Alvorlige skader

Der skal være tale om alvorlige skader, før man kan få erstatning for Covid-19. Loven giver ikke en patient ret til erstatning, hvis patienten eksempelvis er syg i et par uger og derefter kommer sig helt.

Du kan få flere oplysninger hos Patienterstatningen på: <https://pebl.dk/>

Vil du være underviser på dbio's TR-uddannelse?

ANSØGNINGS-
FRIST:
6. december 2020

dbio søger en underviser til kurser på TR-uddannelsen. Er det **dig**?

Som underviser skal **du** undervise sammen med dbio's konsulenter på dbio's TR-uddannelse. Du bliver hermed medunderviser og vil som udgangspunkt aldrig være alene om opgaven.

Vi er ved at revidere uddannelsen, så **du** kommer til at være med fra start, når den nye uddannelse går i luften i 2021. Du skal være med på to moduler a tre dage med cirka 20 TR på hvert hold samt på uddannelsens afsluttende fællesmodul for TR og AMiR.

Du skal være TR eller FTR og have nogle års erfaring fra hvervet. Du skal have lyst til at undervise nyvalgte TR på dbio's interne uddannelse.

Det vil være en fordel med erfaring med voksenundervisning. Det kan være fra dit arbejde som bioanalytiker, men du kan også have undervisningserfaring fra andre sammenhænge. Som underviser bliver du tilbudt at tage en voksenpædagogisk grunduddannelse efter aftale med dbio.

Du skal være med til undervisningen i en række emner. Vi forventer ikke, at du er faglig ekspert, og din rolle vil typisk være at koble din viden og erfaringer som TR til de emner, der undervises i. På den måde skal du understøtte undervisningen, der planlægges og gennemføres af dbio's konsulenter. Du kan formentlig også stadig huske lidt om, hvordan det var, da du var relativ nyvalgt TR. Endvidere kan du efter aftale komme til selv at stå for undervisningen i enkelte emner.

Eksempler på emner på kurserne:

- Overenskomst og aftalesystem
- Forhandling
- Ansættelsesret
- Den svære samtale og bisidderollen
- Rollen som TR
- Relationsskabelse
- Organisering, hvervning og fastholdelse af medlemmer.

HVIS DU VIL VIDE MERE

– eller har spørgsmål, er du meget velkommen til at kontakte konsulent Anders Clemensen på acl@dbio.dk/telefon 25 34 31 71 eller næstformand Bitten Kaanbjerg Kristensen på bkk@dbio.dk/telefon 26 33 14 83.

SEND DIN ANSØGNING TIL

Konsulent Anders Clemensen på acl@dbio.dk
Ansøgningen skal stiles til Danske Bioanalytikere.
Ansøgningsfrist er søndag den 6. december 2020.

affalds- sortering

Kært barn har mange navne: Som led i en ny affaldsindsamlingsgenbrugshåndteringsstrategi har vi for enden af vejen fået opstillet tre værdiindsamlingsbeholdere - det, som vi i gamle dage kaldte skraldespande eller affaldscontainere. Vi skal indsamle og fordele ikke mindre end ti forskellige værdigenstande fra vores husholdning og fordele dem i beholderne. Derudover skal vi selv stå for udsmykningen, dvs. male dem i de anviste farver, så de har samme farve, som værdiaffaldsindsamlingscentralens skraldebiler.

BEHOLDER **A**

FARVE:

BEHOLDER **B**

FARVE:

BEHOLDER **C**

FARVE:

- 1 Alle former for plast, dvs. plastflasker, restplast og sort plast er samlet i én beholder for sig.
- 2 Metaldåser, på nær makreldåser, der kræver særlig håndtering, og som derfor ligger i et yderrum i en beholder, der ikke skal males blå, skal anbringes i beholder B ved et lige nummer.
- 3 Tennisbolde ligger i den spand, der skal males sort, ved et nummer, der er fire højere end restplast.
- 4 Syltetøjsglas skal anbringes i et midterrum (dvs. 2 eller 9), det skal sort plast ikke.
- 5 Servietter og marmeladeglas ligger i den samme beholder, men ikke ved siden af hinanden.
- 6 Elektronik ligger i rum nummer 8, som svarer til summen af servietter og plastflasker.
- 7 Én af beholderne skal males grøn.

SPØRGSMÅL:

Hvor ligger metaldåserne, og hvilken beholder skal males grøn?

Under løsningskemaet står et spørgsmål. Det er svaret på spørgsmålet, du skal sende ind til os for at deltage i lodtrækningen om to gavekort à 250,00 kr.

Send dine svar til Redaktionen, Danske Bioanalytikere, Peter Bangsvej 7A, 3, 2000 Frederiksberg, eller pr. mail på adressen bladet@dbio.dk

Vi skal have svaret **SENEST fredag den 11. december 2020**. Vindernes navne offentliggøres i dbio nr. 1, der udkommer den 8. januar 2021.

Penge fra fonden:

Bestyrelsen for Bioanalytikernes Uddannelses- og Forskningsfond har behandlet ansøgningerne til fondens 2. ansøgerrunde i 2020. Fonden modtog i alt 6 ansøgninger, hvoraf 4 blev helt eller delvist imødekommet.

Følgende ansøgninger blev helt eller delvist imødekommet:

FUNKTIONSBIOANALYTIKER ULLA LIST TØNNESEN, BIOKEMI OG IMMUNOLOGI, KOLDING SYGEHUS

ANSØGNING: Projektets titel: Opvarmning af det neonatale barns hæl inden kapillær blodprøvetagning – et kontrolleret randomiseret studie

BEVILLING: Kr. 41.250,- til dækning af løn og publikation

FORSKNINGSBIOANALYTIKER JENS PEDER PALUDAN, KLINISK FYSIOLOGISK/NUKLEARMEDICINSK AFDELINGE, REGIONSHOSPITALET VIBORG

ANSØGNING: Projektets titel: Head-to head sammenligning af HPT (fotocelle) og HPT (laser-Doppler) til bestemmelse af amputationsniveau.

BEVILLING: Kr. 15.000,- til dækning af materialer

LEKTOR KATJA KEMP JACOBSEN, KØBENHAVNS PROFESSIONSHØJSKOLE, BIOANALYTIKERUDDANNELSEN

ANSØGNING: Projektets titel: Kan rygning sætte aftryk på vores DNA, som kan anvendes til at udpege individer med øget risiko for at udvikle lungekræft?

BEVILLING: Kr. 41.250,- til dækning af løn

BIOANALYTIKERSTUDERENDE PERNILLE MORSING, UNIVERSITY COLLEGE SYDDANMARK, ESBJERG

ANSØGNING: Deltagelse i IFBLS i 2021 med abstract: Evaluering af tarmvæv fra svin som alternativt kontrolmateriale.

BEVILLING: Kr. 2.500,- til dækning af kongresgebyr

I alt er ca. kr. 100.000 uddelt i anden ansøgerrunde 2020.

Ingen ansøgere til puljer

Den 15. oktober udløb fristen for at søge dbio's puljer til erfarne fællestillidsrepræsentanter, tillidsrepræsentanter og arbejdsmiljørepræsentanter. Denne gang var der ingen ansøgere. Puljerne er øremærkede til kompetencegivende uddannelse.

Næste ansøgningsfrist er 1. maj.

www.dbio.dk/uddannelse-og-karriere/Bliv-tr-eller-amir/efteruddannelsespulje/Sider/side.aspx

Efteruddannelse 2021

I Efteruddannelseskataloget for 2021 tilbydes du endnu en gang et stort udbud af kurser og temadage. Hvis du ikke modtager den trykte udgave af fagbladet, kan du finde efteruddannelses-tilbuddene og pdf-versionen af kursuskataloget på dbio's hjemmeside. Det er også her, du tilmelder dig kurserne. De faglige udviklingsgrupper og dbio's efter- og videreuddannelsesafdeling ser frem til at møde dig på et fagligt efteruddannelsesstilbud i 2021.

Det er også her, du tilmelder dig kurserne. De faglige udviklingsgrupper og dbio's efter- og videreuddannelsesafdeling ser frem til at møde dig på et fagligt efteruddannelsesstilbud i 2021.

**Se mere på
dbio.dk/uddannelse
og karriere/dbio-kurser**

navnenyt

Ny ledende bioanalytiker

Afdelingen for Klinisk Fysiologi, Nuklearmedicin og PET på Rigshospitalet har ansat Ida Kjær Robsøe som ledende bioanalytiker

Ida Kjær Robsøe havde torsdag d. 8. oktober første arbejdsdag som ledende bioana-

lytiker i Afdelingen for Klinisk Fysiologi, Nuklearmedicin & PET på Rigshospitalet.

Hun er 55 år og har, ud over en mangeårig erfaring inden for specialet, stor erfaring som både underviser og leder. Ida Kjær Robsøe har således været underviser i 16 år på Nuklearmedicinsk Afdeling, Hospitalsenheden Vest i Herning. Derudover har hun siddet i afdelingsledelse som ledende bioanalytiker samme sted fra 2003 til 2017.

Derefter har Ida Kjær Robsøe været ledende bioanalytiker på Klinisk Fysiologisk og Klinisk Fysiologisk Nuklearmedicinsk Afdeling på Sjællands Universitetshospital, Køge fra 2017 til 2020.

Ida Kjær Robsøe blev ansat på Rigshospitalet som afdelingsbioanalytiker i Afdelingen for Klinisk Fysiologi, Nuklearmedicin & PET i foråret 2020 og tiltræder nu stillingen som ledende bioanalytiker samme sted.

Ida Kjær Robsøe har ud over en diplomuddannelse i medicinsk bioteknologi en masteruddannelse i Public Governance fra Copenhagen Business School.

Spørgsmål:

Jeg har fået tilbudt et nyt job, men hvis jeg skal kunne starte om en måned, er jeg nødt til at sige mit nuværende op i dag. Jeg har endnu ikke aftalt løn med det nye sted, men kan jeg sige op nu og regne med, at det falder på plads?

Svar:

Det er meget vigtigt, at du ikke opsiger din nuværende stilling, før du har modtaget et ansættelsesbrev fra din nye arbejdsgiver og fået forhandlet lønnen på plads.

En gang imellem kan det være svært for arbejdsgiver at nå at få et ansættelsesbrev færdigt. I så fald skal du som minimum have en bekræftelse på mail, hvor der står, at de vil ansætte dig, og hvad der er indgået aftale om i forhold til din løn, tillæg og øvrige arbejdsvilkår (tjenestested mv.).

Aftalerne på plads, inden du siger op

Der er flere gode grunde til, at du ikke må sige din stilling op, før alt er aftalt i din nye stilling:

I værste fald kan du risikere at stå uden job, hvis du ikke har modtaget et skriftligt bindende jobtilbud fra den nye arbejds-

ver. Hvad hvis I ikke bliver enige om vilkårene, eller hvis arbejdsgiver trækker den mundtlige tilkendegivelse tilbage?

Jobskifte kan være vej til lønfremgang

Derudover er der mange, der tror, at de som minimum er sikret den samme løn i den nye stilling, som de havde i den gamle, når man skifter stilling i det offentlige, men det gør man ikke nødvendigvis. Både skalaløn og de personlige tillæg kan i nogen grad forhandles. Derfor risikerer du at blive nødt til at acceptere en lønnedgang, hvis aftalerne ikke var på plads, og du gerne vil beholde dit nye job.

Til gengæld skal du også vide, at det ofte netop er ved jobskifte, at du har mulighed for at forhandle en lønfremgang. Derfor er der al mulig god grund til at insistere på, at

der skal være tid til lønforhandlingen, inden du siger ja til stillingen. Hvis det er dig, de vil have, vil de som regel også gerne vente en måned med at ansætte dig.

Brug tillidsrepræsentanten på det nye arbejdssted

Under alle omstændigheder er det en god idé, at du bruger den lokale tillidsrepræsentant på det nye arbejdssted, hvor du søger job. Tillidsrepræsentanten kan informere dig om løn- og tillægsniveau på arbejdsstedet. Ligesom det er din tillidsrepræsentant, der kan hjælpe dig og aftale tillæg/højere trinindplacering for dig. Endelig kan tillidsrepræsentanten hjælpe dig med processen, og at alt er på plads, inden du siger din nuværende stilling op. □

”Jeg vil savne alle mine fantastiske kollegaer og medarbejdere”

Et af bioanalytikerfagets helt store fyrtårne har valgt at gå på pension.

Linda Mona Kragh har en stor del af æren for, at specialt klinisk fysiologi og nuklearmedicin i 1996 kom med i bioanalytikeruddannelsen.

”Jeg blev kastet ud i at lave studieordning for mit speciale i et tæt samarbejde med bioanalytikerundervisere fra de fire andre specialer og hospitalslaborantskolen. Specialet klinisk fysiologi og nuklearmedicin var i rivende udvikling, og jeg var heldig at få mulighed for at fortælle om vores spændende speciale på skolen, på andre hospitaler samt om uddannelsen i vores videnskabelige selskab, til udvalg i H.S. og internationalt. Ja, jeg var med overalt”, husker hun.

Hun mindes med glæde første gang, de fik studerende i afdelingen.

”Det var fantastisk. Tidligere var ansatte blevet lært op i afdelingen, så der var tale en kulturændring. Nu skulle vi alle starte på noget nyt”, husker hun.

Linda Mona Kragh kan se tilbage på 30 år som leder i Klinik for Klinisk Fysiologi, Nuklearmedicin og PET, men kærligheden til specialet startede allerede i 1979, da hun efter 12 år på klinisk biokemisk afdeling, Amager, blev ansat i Nuklearmedicinsk afdeling på Rigshospitalet.

”Det var så stort. Afdelingen var lige flyttet i syd kompleks og havde fået tre helt nye gammakameraer, dansk producerede”, erindrer hun.

Linda Mona Kragh taler hurtigt og engageret. Der er så meget at fortælle fra et af de teknologisk set mest fremadstormende laboratoriespecialer.

I år 2000 startede Lise Lotte Højgaard, som ny ledende overlæge. Et fagligt parløb blev født.

”Lise Lotte talte for udvikling. Vi skulle have gang i det faglige, og den første PET/CT-scanner ankom. Vi var enige om det vigtige i, at bioanalytikerne var veluddannede, og vi udarbejdede et CT-kursus for bioanalytikere, så de kunne udføre CT-scanninger på PET/CT-scanneren. Vi opfordrede bioanalytikerne til at deltage i kongresser, symposier med egne poster og foredrag og tilskyndede alle til at videreudanne sig”, siger hun.

I 2007 deltog Linda Mona Kragh som bestyrelsesmedlem i Dansk Selskab for Klinisk Fysiologi og Nuklearmedicin i udarbejdelsen af den første studieordning i specialet for radiografer. Ligesom hun har været med til at designe et specialmodul i klinisk fysiologi og nuklearmedicin i bioanalytikernes diplomuddannelse. Senest har hun lagt kræfter i en kommende specialistuddannelse for bioanalytikere.

Af andre højdepunkter i karrieren nævner hun kvalitetssikring, fusioner og arbejdsmiljø.

Nu glæder hun sig til pensionen, men ikke uden vemod.

”Jeg vil savne at tage uniformen på hver dag, og jeg vil savne mine fantastiske kolleger og medarbejdere. Den tillid de har vist mig. Jeg har i den grad følt mig værdsat. Man er jo ikke en god leder uden gode følgere”, understreger hun.

Bøger, motion, museer og lektielæsning med de syv børnebørn samt ture i havkajakken vil fylde fremover. - JKR

EntericBio realtime®

**Giver resultat direkte fra fæcesprøver
på én og samme dag.**

- Ingen DNA ekstraktion
- Ingen manuelle pipetteringstrin
- Hurtigt svar indenfor 3 timer

Patogene paneler for detektion af:

- **Salmonella**
- **STEC**
- **Shigella**
- **Campylobacter**
- **Cryptosporidium**
- **Giardia**
- **Yersinia**
- **Entamoeba**
- **Vibrio**

EntericBio